МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ZAPORIZHZHIA NATIONAL UNIVERSITY

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
FACULTY OF MANAGEMENT

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЛОГІСТИКИ
CHAIR OF ENTREPRENEURSHIP, MANAGEMENT OF ORGANISATIONAL AND LOGISTICS

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

на тему «Оцінка джерел формування та оптимізації напрямів використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»»

THESIS FOR THE MASTER`S DEGREE

Assessment of Sources of Formation and Optimisation of Directions for the Use of Financial Resources of VIVERA GROUP LLC

Виконав: здобувач вищої освіти 2 курсу магістратури, групи 8.0734-мо
спеціальності 073 Менеджмент
освітньої програми Менеджмент організацій і адміністрування
М.Ю. Тихонов
Керівник проф. каф. ПМОіЛ, проф., д.е.н. Л.М. Бухаріна
Рецензент доц. каф. ПМОіЛ, к.н.е.н. П.Т. Павлюк

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту
Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 073 Менеджмент, освітня програма Менеджмент організацій і адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____Павлюк Т.С.
«_____»_____20__року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тихонову Михайлу Юрійовичу

1. Тема робота Оцінка джерел формування та оптимізації напрямів використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»
керівник роботи Бухаріна Людмила Михайлівна, д.е.н., професор,
затверджені наказом ЗНУ від «___»_____20___року №_____
2. Строк подання здобувачем роботи «___»_____20____р.
3. Вихідні дані до роботи джерела інтернет, спеціалізована література, періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій з досліджуваних питань, а також дані статистичної звітності підприємства.
4. Перелік питань, які потрібно розробити:
Кваліфікаційна робота магістра складається з основної частини і додаткової. Основна частина містить такі структурні елементи: вступ, сутність (3 розділи– теоретичний, аналітико-дослідницький, проектно-рекомендаційний), висновки та рекомендації, список використаних джерел.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА – складається з 3 підрозділів: 1.1 Сутність фінансових ресурсів підприємства та їх роль у забезпеченні фінансової стійкості; 1.2 Класифікація джерел формування фінансових ресурсів: власні, позикові, залучені; 1.3 Підходи до ефективного використання фінансових ресурсів в умовах сучасних викликів (інфляція, воєнний стан, блокада логістики).
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТАНУ ТА ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» – складається з 3 підрозділів: 2.1 Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Вівера Груп»; 2.2 Аналіз структури та динаміки джерел формування фінансових ресурсів підприємства ТОВ «Вівера Груп»; 2.3 Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів та рівня фінансової стійкості підприємства. РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» – складається з 3 підрозділів: 3.1. Напрями оптимізації джерел фінансування підприємства в умовах

невизначеності та ризиків; 3.2. Застосування економіко-математичного моделювання для обґрунтування рішень щодо управління фінансовими ресурсами; 3.3. Формування стратегії підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Вівера Груп».

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Бухаріна Л.М., професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	10.09.2025	10.09.2025
2	Бухаріна Л.М., професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	02.10.2025	02.10.2025
3	Бухаріна Л.М., професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	12.11.2025	12.11.2025

6. Дата видачі завдання 10.09.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Узгодження теми, складання змісту	вересень	виконано
2.	Вивчення літературних джерел	вересень	виконано
3.	Збирання матеріалу на підприємстві	вересень	виконано
4.	Обробка матеріалу	вересень	виконано
5.	Виконання розділу 1	вересень	виконано
6.	Виконання розділу 2	жовтень	виконано
7.	Виконання розділу 3	листопад	виконано
8.	Формулювання висновків	листопад	виконано
9.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	листопад	виконано
10.	Подання роботи на кафедру	грудень	виконано

Здобувач вищої освіти _____ М.Ю.Тихонов

Керівник роботи _____ Л.М. Бухаріна

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ _____

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 87 сторінок, 24 таблиці, 14 рисунків, 10 формул, 1 додаток. Перелік посилань нараховує 50 найменувань.

Об’єктом дослідження є фінансові ресурси ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» та процеси їх формування і використання.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ, проведення аналізу та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами на прикладі ТОВ «ВІВЕРА ГРУП».

Методи дослідження: аналізу та синтезу; структурно-логічний, порівняльного аналізу.

Актуальність теми визначається тим, що в сучасних умовах господарювання ефективне управління фінансовими ресурсами є ключовим чинником стабільності та конкурентоспроможності підприємства. В умовах економічної нестабільності, коливання валютних курсів і підвищення вартості кредитних ресурсів особливої ваги набуває здатність підприємства раціонально формувати, розподіляти та використовувати власні і залучені фінансові ресурси. Саме ефективна оцінка джерел їх формування та оптимізація напрямів використання дають змогу забезпечити фінансову стійкість і розвиток компанії.

У процесі виконання роботи було розглянуто теоретичні основи формування та використання фінансових ресурсів підприємства. На основі теоретичних положень здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП», визначено основні джерела формування фінансових ресурсів, виявлено недоліки у їх використанні та запропоновано шляхи оптимізації управління фінансами з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

Отримані в кваліфікаційній роботі результати дозволяють оптимізувати структуру капіталу та знизити фінансові ризики, а моделі можуть бути використані для розробки інвестиційних планів і підвищення платоспроможності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП».

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ, ОПТИМІЗАЦІЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, ВЛАСНІ ТА ЗАЛУЧЕНІ КОШТИ, УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ.

ABSTRACT

Qualification Paper: 87 pages, 24 tables, 14 figures, 10 formulas, 1 appendix. The list of references includes 50 sources.

The object of the research is the financial resources of VIVERA GROUP LLC and the processes of their formation and use.

The aim of the qualification paper is to examine the theoretical foundations, conduct an analysis, and develop practical recommendations for improving the efficiency of financial resource management using the example of VIVERA GROUP LLC.

Research methods: analysis and synthesis; structural-logical method; comparative analysis.

The relevance of the topic is determined by the fact that, under modern economic conditions, effective management of financial resources is a key factor in ensuring the stability and competitiveness of an enterprise. In the context of economic instability, exchange rate fluctuations, and rising costs of credit resources, the ability of a company to rationally form, distribute, and use both own and borrowed financial resources becomes particularly important. Effective assessment of the sources of financial resource formation and optimization of their use allows a company to maintain financial stability and support its development.

During the research, the theoretical foundations of financial resource formation and use at an enterprise were examined. Based on the theoretical framework, an analysis of the financial and economic performance of VIVERA GROUP LLC was conducted; the main sources of financial resource formation were identified; shortcomings in their use were revealed, and ways to optimize financial management to increase the efficiency of the enterprise's operations were proposed. The results obtained in the qualification paper make it possible to optimize the capital structure and reduce financial risks, and the proposed models may be used

for developing investment plans and improving the solvency of VIVERA GROUP LLC.

FINANCIAL RESOURCES, SOURCES OF FORMATION, OPTIMIZATION, EFFICIENCY OF USE, FINANCIAL STABILITY, FINANCIAL ANALYSIS, OWN AND BORROWED FUNDS, FINANCIAL MANAGEMENT, ECONOMIC EFFICIE

ЗМІСТ

ВСТУП……... 9

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА….. 12

1.1 Сутність фінансових ресурсів підприємства та їх роль у забезпеченні фінансової стійкості…….…….. 12

1.2 Класифікація джерел формування фінансових ресурсів: власні, позикові, залучені…….…… 17

1.3 Підходи до ефективного використання фінансових ресурсів в умовах сучасних викликів …….. 21

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТАНУ ТА ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»……..... 30

2.1 Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Вівера Груп»……. 30

2.2 Аналіз структури та динаміки джерел формування фінансових ресурсів підприємства ТОВ «Вівера Груп»……... 34

2.3 Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів та рівня фінансової стійкості підприємства……. 45

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»……. 57

3.1. Напрями оптимізації джерел фінансування підприємства в умовах невизначеності та ризиків…….…… 57

3.2. Застосування економіко-математичного моделювання для обґрунтування рішень щодо управління фінансовими ресурсами.... 61

3.3. Формування стратегії підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Вівера Груп»…….. 67

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ……..…….. 76

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……. 80

ДОДАТКИ……. 86

ВСТУП

Актуальність теми. Раціональне формування та ефективне використання фінансових ресурсів є визначальними чинниками стабільності підприємства та зміцнення його конкурентних позицій. В умовах економічної нестабільності компанії часто зіштовхуються з обмеженими фінансовими можливостями, що вимагає зваженого підходу до їх розподілу. Це набуває особливої актуальності для бізнесу, який діє в умовах глобальних ринкових трансформацій та зростання конкуренції. Аналіз джерел фінансування дає змогу виявити приховані резерви, посилити фінансову стійкість і забезпечити довгостроковий розвиток. Водночас оптимальне спрямування ресурсів сприяє підвищенню рентабельності, скороченню витрат і зростанню фінансових результатів.

Ефективне управління фінансами стає ключовим інструментом підтримки стабільності підприємства. Сучасні виклики, зміни у законодавстві, розвиток цифрових технологій та автоматизації фінансових процесів зумовлюють необхідність оновлення підходів до формування та використання ресурсів. Зростає значення фінансового аналізу та прогнозування у процесі стратегічного планування. Вибір оптимальних напрямів розподілу коштів забезпечує збалансоване фінансування основних і допоміжних сфер діяльності. Таким чином, тема набуває важливості як з наукової, так і з прикладної точки зору.

Фінансові ресурси є фундаментом адаптаційної спроможності підприємства до змін зовнішнього середовища. Раціональна стратегія використання фінансових ресурсів сприяє зниженню ризиків і посиленню конкурентних позицій підприємства. За сучасних економічних умов важливо забезпечувати оптимальне співвідношення між внутрішніми та зовнішніми джерелами фінансування. Водночас ефективне фінансове управління є ключовим чинником інвестиційного зростання та реалізації довгострокових

стратегічних завдань. Отже, вивчення цього питання є необхідною передумовою для забезпечення сталого та успішного розвитку підприємства в майбутньому.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ, проведення аналізу та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності на основі аналізу процесів формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП».

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- розкрити економічну сутність, зміст та класифікацію фінансових ресурсів підприємства;

- оцінити основні напрями використання фінансових ресурсів підприємства;

- дослідити структуру та динаміку фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»;

- здійснити оцінку ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»;

- обґрунтувати напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства;

- застосувати методи економіко-математичного моделювання для аналізу діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»;

- визначити шляхи підвищення ефективності управління та використання фінансових ресурсів підприємства.

Об’єктом дослідження фінансові ресурси ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» та процеси їх формування і використання.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів оцінки механізмів залучення та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства. фінансових ресурсів підприємства.

Методи дослідження. У роботі використано комплексний підхід, який поєднує різноманітні методи дослідження. Використано загальнонаукові

методи аналізу та синтезу (для вивчення теоретичних аспектів формування ресурсної бази підприємства); структурно-логічний (для аналізу ресурсної бази ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»), порівняльного аналізу (порівняння проводилось на основі фінансової звітності).

Практична цінність результатів дослідження полягає у можливості їх прикладного використання в процесі вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства. Запропоновані підходи та розрахункові методи можуть бути застосовані для раціоналізації фінансових потоків, покращення структури капіталу та мінімізації фінансових ризиків. Крім того, отримані моделі доцільно використовувати під час формування інвестиційних рішень, що сприятиме зростанню платоспроможності та загальної фінансової стійкості підприємства.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють господарську діяльність суб'єктів господарювання.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, подана на 87 сторінках, містить 24 таблиці, 14 рисунків. Список використаних джерел включає 50 найменувань.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність фінансових ресурсів підприємства та їх роль у забезпеченні фінансової стійкості

У сучасних умовах ринкової економіки фінансові ресурси є ключовою передумовою стабільного та гармонійного функціонування суб'єкта господарювання. Саме вони забезпечують розвиток виробничо-господарської діяльності, оновлення й модернізацію основних засобів, фінансування оплати праці працівників і реалізацію соціальних програм.

Фінансові ресурси підприємства тісно пов'язані з процесами відтворення, оскільки саме вони виступають матеріальною основою фінансових відносин і забезпечують можливість здійснення розширеного відтворення на всіх його етапах та у різних формах.

Раціональне формування й ефективне використання фінансових ресурсів визначає не лише результативність діяльності окремого підприємства, а й темпи економічного розвитку країни загалом, адже саме на цьому рівні створюється основна маса матеріальних і нематеріальних благ, що формують державні фінансові ресурси.

Рівень забезпеченості суб'єкта господарювання фінансовими ресурсами визначає його спроможність здійснювати капітальні інвестиції, нарощувати оборотні активи, вчасно виконувати фінансові зобов'язання та задовольняти соціально-економічні потреби трудового колективу. Нестача фінансових ресурсів, навпаки, негативно позначається на господарській діяльності підприємства, спричиняє виникнення заборгованостей і обмежує можливості подальшого розвитку.

Протягом довготривалого періоду фінансові ресурси були і досі залишаються у фокусі багатьох досліджень науковців. Для успішного функціонування підприємства залучають у свою діяльність різні види ресурсів. Термін «ресурси» відбиває загальне поняття умов життя будь-якого суб'єкта та вказує на зайнятість їх у відновлювальному процесі, виступаючи в якості факторів виробництва в економіці. Визначаючи ресурси джерелом покриття потреб, слід зауважити про необхідність розгляду питань структури, обсягів формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, які зазвичай виражають наявні фінансові умови та мають велике значення для діяльності підприємства. Будь-який ресурс, в тому числі й фінансовий, розкриває свої можливості в досягненні цілей тільки при взаємодії з іншими ресурсами підприємства. Його спрямування може виражатися через фінансування поточної діяльності чи на забезпечення розвитку інвестиційної чи інноваційної діяльності підприємства. Тому, з цієї точки зору фінансові ресурси можна розглядати як грошовий фактор, котрий здатен привести в рух безліч елементів системи внутрішніх і зовнішніх каузальних ланцюгів підприємства. Для забезпечення позитивного результату від зазначеного чинника, що має на меті гарантування ефективного досягнення цілей, необхідно категорію «фінансові ресурси» визначати як складову частину загальної потреби у забезпеченні ресурсами підприємства. В цьому аспекті, досить слушним буде систематизація позицій і визначення ролі фінансових ресурсів у комплексі з іншими ресурсами, котрі використовуються на підприємстві. Чітке та обґрунтоване визначення цих ресурсів є необхідною передумовою для належної організації подальшої господарської діяльності підприємства. Саме тому для розкриття сутності поняття «фінансові ресурси» доцільно проаналізувати їх внутрішню природу, значення у процесі кругообігу коштів підприємства, а також визначити їх функції як матеріальної основи фінансових відносин [3].

Розглянемо підходи до визначення «фінансові ресурси» (табл. 1.1), які дозволяють системно оцінити джерела формування та використання коштів підприємства.

Таблиця 1.1 – Інтерпретації поняття «фінансові ресурси» в економічній літературі

Підхід до визначення	Автор	Сутність визначення
З врахуванням меж існування фінансових ресурсів	Юнін О. С., Круглова О. О., Савєльєва М. О	Сукупність фондів коштів, що є у розпорядженні держави, підприємстві організацій, створених у процесі розподілу і перерозподілу сукупного суспільного продукту та національного доходу
З позиції в заємозв'язку фінансових ресурсів з фондами грошових коштів	Гайбура Ю. А.	Грошовий капітал, вкладений у підприємство у фондовій, не фондовій формі, а також перетворений у відповідну матеріалізовану форму і призначений для реалізації фінансових зобов'язань
	Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О.	Сукупність грошових коштів, що є в розпорядженні підприємства на певну дату для забезпечення організації своєї основної, фінансової та інвестиційної діяльності
Ресурсний (економічний) підхід	Рибалко Н.О.	Фінансові ресурси підприємства – це сукупність грошових активів, що перебувають у його розпорядженні та використовуються для забезпечення господарської діяльності. До них належать як кошти, сформовані у вигляді цільових фондів, так і фінансові надходження, які не мають фондової форми, але спрямовуються на покриття поточних потреб. У широкому розумінні фінансові ресурси відображають обсяг грошових коштів, доступних підприємству для здійснення щоденної операційної діяльності та реалізації поставлених цілей.

Джерело: створено на основі [1, 9, 27, 46]

З огляду на наукові дослідження сформулюємо власне визначення поняття «фінансові ресурси».

Фінасові ресурси – це сукупність грошових коштів, які знаходяться в розпорядженні держави, підприємств, організацій і населення та

використовуються для забезпечення поточної діяльності, інвестування, виконання соціально-економічних програм і розвитку економіки в цілому.

Фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання є грошові надходження з власних джерел, заощаджень та залучених кошти, які перебувають у розпорядженні підприємства й використовуються для виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, кредитними установами та діловими партнерами. Вони спрямовуються на покриття поточних витрат виробничо-господарської діяльності, інвестування, задоволення соціальних потреб і матеріальне стимулювання персоналу.

Рибалко Н. О. акцентує увагу на ключовому значенні фінансових ресурсів для результативної діяльності підприємства. Вони включають різноманітні активи, сформовані за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування. Такі активи, що перебувають як у власності суб'єкта господарювання, так і у його тимчасовому користуванні, забезпечують виконання фінансових зобов'язань та підтримують стабільність і безперервність господарських процесів [21, с. 29].

Коробов М.Я. наголошував, що фінансові ресурси включають як власні кошти підприємства, так і залучені ззовні, а їх формування відбувається внаслідок складного процесу розподілу та перерозподілу національного багатства, валового внутрішнього продукту й національного доходу. Саме ці ресурси є ключовими для забезпечення виконання компанією своїх правових зобов'язань і досягнення поставлених цілей [7, с. 115].

На наш погляд, фінансові ресурси є визначальним чинником забезпечення фінансової стабільності підприємства. Вони виступають інструментом посилення його конкурентних позицій на ринку, гарантують своєчасне виконання зобов'язань перед державою та фінансово-кредитними інституціями, а також створюють умови для одержання доходу власниками бізнесу. Під фінансовими ресурсами слід розуміти сукупність різних видів грошових надходжень, заощаджень і коштів, які знаходяться у розпорядженні або тимчасовому користуванні підприємства. Їх використовують для

інвестування в розвиток, реалізації соціальних проектів, заохочення працівників і фінансування соціальної сфери.

Фінансові ресурси відіграють ключову роль у забезпеченні безперервності виробничого процесу, підтриманні ліквідності, досягненні прибутковості та виконанні фінансових зобов'язань підприємства. Основне джерело їх формування – створення доданої вартості, що передбачає процес передачі та відновлення вартості. Активне накопичення фінансових ресурсів відбувається на наступних етапах відтворювального циклу.

Фінансові ресурси суб'єкта господарювання мають забезпечувати покриття оперативних витрат, своєчасне погашення зобов'язань перед кредиторами та підтримку стратегічних напрямів розвитку, зокрема оновлення виробничої бази, освоєння нових ринкових ніш і впровадження інноваційних технологій, що є важливим для фінансової стабільності підприємства.

Процес формування фінансових ресурсів та їх використання значною мірою обумовлений впливом зовнішніх чинників. До зовнішніх чинників можемо віднести стан національної економіки, доступність фінансових інструментів, податкове регулювання та загальна політика держави у сфері підприємництва та торгівлі. Ці умови визначають можливості суб'єкта господарювання щодо залучення фінансування, його ефективного використання та досягнення стратегічних орієнтирів.

Отже, фінансові ресурси відіграють не лише ключову роль у забезпеченні повсякденної діяльності підприємства, але й виступають важливим елементом реалізації його довгострокової стратегії та формування конкурентних переваг на ринку. Адекватне управління фінансовими ресурсами сприяє підвищенню гнучкості підприємства, дозволяє швидко реагувати на зміни ринкового середовища та зміцнює його позиції в умовах економічної невизначеності.

1.2 Класифікація джерел формування фінансових ресурсів: власні, позикові, залучені

Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства є важливою складовою фінансового менеджменту, оскільки саме від структури цих джерел залежить стабільність, ліквідність та ефективність діяльності підприємства Аналіз літератури показав відсутність єдиної позиції серед фахівців у питанні їх класифікації.

На обсяг фінансових ресурсів має вплив розмір підприємства, вид і галузева приналежність. На нашу думку, детальніше окреслення джерел створення фінансових ресурсів також є необхідним. Оскільки джерело забезпечує наявність ресурсу, а його відсутність унеможливлює виконання зазначеного правила. Тобто джерела формування фінансових ресурсів є невіддільною частиною досліджуваного питання (рис. 1.1) [12].

Джерела: створено на основі [17, 27]

Рис. 1.1 – Основні джерела формування фінансових ресурсів підприємства

На рисунку 1.1 подано джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. За характером походження фінансові ресурси класифікуються на власні, залучені, надані та позикові.

Під власними фінансовими ресурсами варто розуміти кошти, що були сформовані зокрема внаслідок його фінансово-господарської діяльності [12]. Власні кошти забезпечують фінансову самостійність, стабільність і незалежність підприємства. До складу власних ресурсів належать прямо сформовані джерела, такі як прибуток, що є основним результатом ефективної діяльності підприємства, та амортизаційні відрахування, які накопичуються з метою оновлення основних засобів і нематеріальних активів. Окрім того, до власних ресурсів відносяться кошти, сформовані на правах власності, а саме зареєстрований (пайовий) капітал, який створюється за рахунок внесків засновників, і додаткові внески учасників, спрямовані на зміцнення фінансової бази підприємства.

Залучені фінансові ресурси – це фінансові надходження, які не належать підприємству, але можуть бути використані для розвитку бізнесу [8]. До залучених ресурсів відносяться забезпечення майбутніх витрат і платежів, що створюються з метою покриття майбутніх фінансових зобов'язань, а також тимчасові надходження, які не потребують негайного повернення. Сюди належать також ресурси, отримані внаслідок несплати поточних зобов'язань чи відстрочення платежів.

Позикові джерела фінансових ресурсів (позикові кошти) – це фінансування, яке підприємство отримує на визначених умовах і повинно повернути у майбутньому [8].

– Банківські кредити – коротко- та довгострокові позики для фінансування операційної або інвестиційної діяльності.

– Комерційні кредити – відстрочка платежу від постачальників товарів та послуг.

– Фінансовий лізинг – форма кредитування, при якій підприємство використовує обладнання або техніку, сплачуючи орендні платежі.

– Облігаційні позики – випуск та продаж облігацій для залучення коштів від інвесторів.

– Овердрафт – короткострокове кредитування підприємства банком при перевищенні залишку на рахунку [8].

Варто пам’ятати, що формування фінансових ресурсів корпоративного підприємства починається на етапі його заснування із формування зареєстрованого (пайового) капіталу. Потім відбувається створення фінансових ресурсів із власних і прирівняних до них коштів. Як правило, мова йде про доходи від різних видів діяльності, зокрема прибуток, що залишається в розпорядженні суб’єкта господарювання [12]. Лише після формування власного капіталу – формуються інші категорії, які входять до фінансових ресурсів підприємства.

Джерела фінансування мають свої переваги та недоліки (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Переваги та недоліки джерел фінансування підприємства

Джерела фінансування	Переваги	Недоліки
Власні джерела фінансових ресурсів	- Фінансова незалежність. - Відсутність боргових зобов’язань. - Можливість вільного розпорядження коштами.	- Обмежені можливості для масштабного розвитку. - Потреба у тривалому накопиченні ресурсів.
Залучені джерела фінансових ресурсів	- Можливість швидкого розширення бізнесу. - Мінімізація боргового навантаження. - Доступ до додаткових фінансових ресурсів.	- Залежність від інвесторів або партнерів. - Ризик втрати контролю над підприємством при великій частці акціонерного капіталу.
Позикові джерела фінансових ресурсів	- Швидке отримання необхідних фінансів. - Можливість реалізації масштабних проектів. - Використання ефекту фінансового важеля (левереджу).	- Необхідність повернення коштів із відсотками. - Підвищені фінансові ризики при надмірному борговому навантаженні. - Вимоги банків щодо забезпечення кредитів.

Аналізуючи таблицю 1.2, можна зробити висновок, що кожна група джерел фінансових ресурсів підприємства має свої переваги та недоліки. Переваги та недоліки впливають на вибір джерела фінансового ресурсу, адже

вибір залежить від стратегічних цілей підприємства, рівня його фінансової стійкості й умов зовнішнього середовища.

Основною перевагою власних джерел фінансування – це забезпечення підприємству максимальної фінансової незалежність та самостійність у прийнятті рішень, а відсутність боргових зобов'язань дозволяє уникати ризику неплатоспроможності та зберігати контроль над управлінням підприємством. З огляду на сучасну економічну ситуацію, ризики неплатоспроможності і в подальшому банкрутства є великими. Крім того, власні кошти можна вільно використовувати без обмежень, пов'язаних із зовнішніми умовами чи вимогами кредиторів.

Водночас з перевагами є помітні і недоліки. Основним недоліком є обмеженість ресурсів, що може стримувати темпи розвитку бізнесу, особливо у випадках, коли необхідне швидке розширення виробництва або інвестиції у великі проєкти. Також накопичення власних фінансових ресурсів потребує значного часу, що знижує гнучкість підприємства у реагуванні на ринкові можливості.

Основною перевагою залучених джерел фінансування є те, що можна швидко збільшити обсяги фінансових ресурсів без утворення боргових зобов'язань. Наприклад, інвестиції партнерів, акціонерний капітал або гранти сприяють розвитку підприємства та мінімізації кредитного навантаження. З огляду на вищезазначене, перевагою також є доступ до досвіду, контактів та ресурсів нових інвесторів чи партнерів. Проте існують і негативні наслідки використання залучених коштів, одним із негативних наслідків є передача частки власності. За великої частки інвесторів існує ризик втрати контролю над управлінням підприємством, що може вплинути на стратегічні рішення та розподіл прибутку.

Позикові джерела фінансування – це один із найпоширеніших способів залучення коштів для реалізації масштабних проєктів або покриття тимчасового дефіциту оборотного капіталу. Головна перевага таких ресурсів полягає у швидкому доступі до необхідних фінансів і можливості використати

ефект фінансового важеля (левереджу), тобто підвищити прибутковість власного капіталу за рахунок залучених коштів. Однак цей тип фінансування супроводжується зобов'язанням повернення основної суми боргу з відсотками, що підвищує фінансові ризики. Надмірне боргове навантаження може призвести до втрати ліквідності або навіть до фінансової кризи підприємства. Також банки та кредитори, як правило, висувають жорсткі вимоги щодо забезпечення кредитів, що обмежує доступ до позикових ресурсів для невеликих або ризикових компаній.

Отже, фінансові ресурси виступають не лише базою для підтримки поточної діяльності підприємства, а й ключовим засобом його стратегічного розвитку, який формує конкурентні переваги, ринкову позицію та забезпечує довготривалу фінансову стійкість.

1.3 Підходи до ефективного використання фінансових ресурсів в умовах сучасних викликів

У сучасних економічних умовах, які характеризуються високим рівнем нестабільності, інфляційними процесами, зростанням енергетичних витрат, воєнними ризиками та глобальними викликами, питання ефективного використання фінансових ресурсів набуває особливої актуальності, адже саме фінансові ресурси є основою функціонування будь-якого підприємства, визначають його здатність до розвитку, інновацій та адаптації до змін зовнішнього середовища.

Питанням основ і проблем управління фінансовими ресурсами підприємств присвячено чимало наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних учених, що дає підстави стверджувати про достатній рівень опрацювання цього об'єкта дослідження в науковій літературі. Результати цих досліджень наведено в багатьох наукових публікаціях українських вчених, серед яких варто виділити одноосібні роботи та роботи колективів авторів,

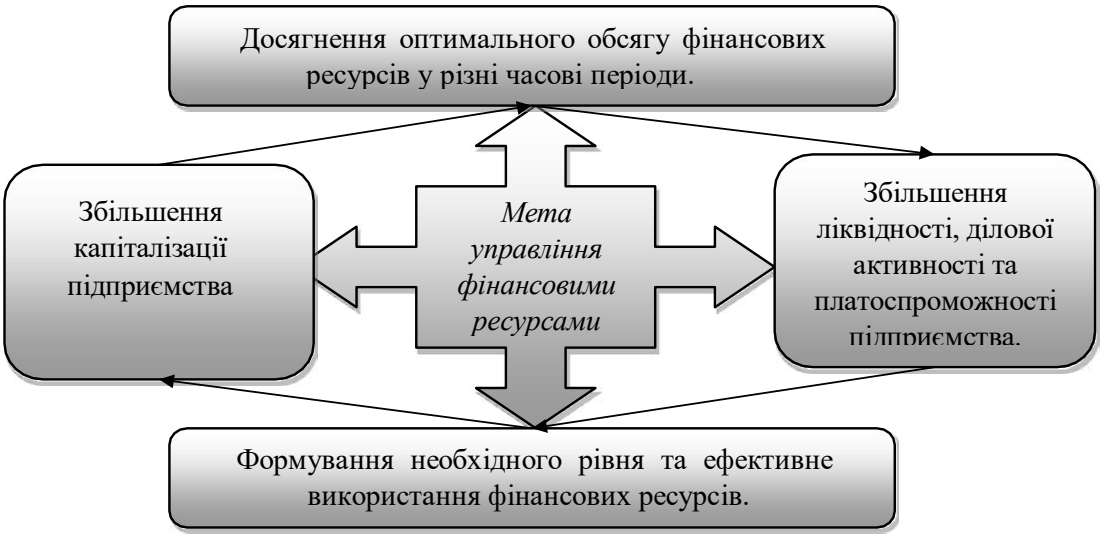
зокрема Бражник Л. В. [4], Бровко Л.І., Бровко Є. І. та Крижановського О. О. [5], Бугаса В. В. та Коваль А. А. [6], Гудзь О.Є. та Стецюк П. А. [13], Журавльової Т. О. [17], Поліщук Д.С. [29], Рудика В.А. та Маковецької Н. А. [32], Фоміних В. І., Безпалової Д. І. та Довгополої А. Д. [38], Швець Ю. О. та Мозолевської А. І. [42], Халатур С. М. [48, 49] та інших.

Реалії сьогодення вимагають від суб'єктів господарювання не лише забезпечення стабільності фінансових потоків, а й пошуку нових підходів до управління ними, орієнтованих на підвищення результативності кожної вкладеної гривні, тож у таких умовах зростає значення стратегічного фінансового планування, гнучкого бюджетування, оптимізації структури капіталу та впровадження інноваційних інструментів управління.

В умовах економічної нестабільності, особливу увагу слід приділяти адаптації фінансової політики та гнучкості підприємства до сучасних викликів, від ризиків воєнного часу та перебоїв у постачанні до коливань валютних курсів і зміни податкового середовища. Гнучкість та адаптація потребує системного підходу до використання фінансових ресурсів, що поєднує аналітичне прогнозування, контроль, диверсифікацію джерел фінансування та раціональне розподілення коштів.

Малій О.Г. акцентує увагу на значущості результативного управління фінансовими ресурсами в умовах сучасного бізнес-середовища. Саме воно є визначальним чинником ефективного здійснення виробничо-господарської діяльності та зростання конкурентних переваг підприємства. Ключовим завданням при цьому є вдосконалення фінансового механізму шляхом узгодження фінансових процесів, забезпечення їх впорядкованості та збалансованості [11, с. 73].

Будь-яке управління фінансовими ресурсами ґрунтується на тому, що з якою метою буде здійснене управління та яка має бути кінцевий результат (рис. 1.2)

Джерело: створено на основі [22]

Рис. 1.2 – Мета фінансового управління ресурсами підприємства

На рисунку 1.2 представлені чотири фактори, що можуть визначати необхідність регулювання фінансових ресурсів підприємства. Аналіз має на меті не тільки оцінку поточного стану цих ресурсів, а й розробку рекомендацій щодо їх раціонального використання. Такий підхід дає змогу усунути виявлені недоліки та сприяти стратегічному розвитку компанії через ефективне використання її фінансового потенціалу [2].

Вітчизняні та зарубіжні дослідники зробили вагомий внесок у розвиток теоретичних основ формування політики управління фінансовими ресурсами підприємства, серед дослідників: Єрешко Ю, Роєнко К., Свистун Л., Телишевська Л. та ін [16, 31, 35].

Управління фінансовими ресурсами – це сукупність інструментів, методів розробки і реалізації управлінських рішень у сфері формування, розподілу та використання фінансових ресурсів для забезпечення стійкого фінансового стану і ефективного функціонування організації [36].

Раціональне управління фінансовими ресурсами включає їх оптимальне розподілення та підтримання балансу між різними джерелами фінансування. Воно передбачає збереження ліквідності, забезпечення платоспроможності та стабільності фінансового стану підприємства. Ключовим завданням є

підвищення прибутковості шляхом раціонального спрямування коштів на виробничі, інвестиційні та інноваційні проєкти.

Розглянемо схему (послідовність дій) прийняття рішень з управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання (рис. 1.3). Управління фінансовими ресурсами також передбачає постійний контроль і оцінку ефективності прийнятих рішень, а також своєчасне коригування стратегії відповідно до змін внутрішнього та зовнішнього середовища. Такий підхід дозволяє забезпечити довгострокову фінансову стабільність та конкурентоспроможність підприємства. Крім того, важливим є формування гнучкої системи управління, яка здатна швидко реагувати на коливання ринку та фінансові ризики. Узгодження фінансових рішень із загальною стратегією розвитку підприємства сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів та досягненню стратегічних цілей.

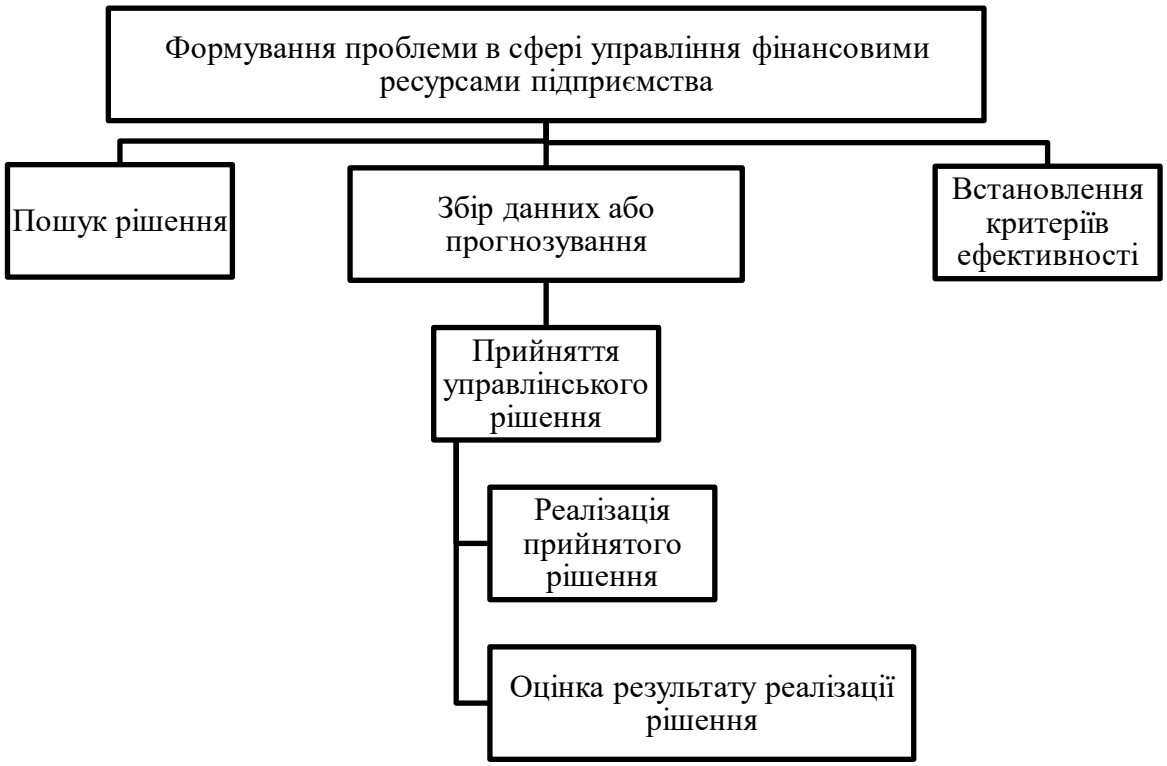

Рис. 1.3 – Схема прийняття рішень з управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання

На рис 1.3 подано структуру управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання. Зазначено, що спочатку треба мати чітку мету/проблему, після чого необхідно зібрати або проаналізувати вихідні данні господарської діяльності, а вже потім приймати управлінські рішення та оцінювати ефективність управління.

Такий підхід забезпечує системність фінансового менеджменту та мінімізує ймовірність помилкових рішень. Крім того, він дозволяє своєчасно реагувати на зміни у внутрішньому й зовнішньому середовищі підприємства, підтримуючи його стабільний розвиток.

Аналіз фінансових ресурсів суб'єкта господарювання охоплює низку ключових завдань, завдання подано на рис. 1.4.

Рис. 1.4 – Завдання аналізу фінансових ресурсів підприємства

На рис. 1.4 зображені ключові завдання аналізу фінансових ресурсів підприємства. Дослідження фінансових ресурсів підприємства включає кілька основних стадій. На початковому етапі здійснюється оцінка рівня забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, визначаються їхня оптимальна величина, структура та складові елементи. Далі проводиться аналіз ефективності використання й розподілу цих ресурсів, зосереджений на виявленні проблемних аспектів, що потребують поліпшення. Завершальна стадія передбачає вивчення чинників, які впливають на формування й використання фінансових ресурсів, а також аналіз динаміки їх забезпечення, зокрема темпів і напрямів змін.

Одним із головних завдань аналізу є виявлення внутрішніх резервів, що можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового управління. До таких резервів належать зниження витрат, підвищення віддачі від інвестицій або вдосконалення фінансової політики підприємства. На основі отриманих результатів розробляються рекомендації, які слугують основою для прийняття управлінських рішень, спрямованих на зміцнення фінансової стійкості компанії, підвищення її конкурентних позицій та реалізацію стратегічних завдань.

Після проведення аналізу фінансових ресурсів підприємства здійснюється їх оцінювання, що ґрунтується на технологічному підході. Воно передбачає перетворення первинної облікової інформації на ключові аналітичні показники, визначення найефективніших способів використання ресурсів і формування бази для ухвалення результативних управлінських рішень. У межах цього процесу розробляються методи збору й обробки даних про фінансові ресурси, що забезпечує об’єктивність оцінки, дає змогу простежити тенденції у зміні фінансового стану та визначити шляхи підвищення ефективності використання грошових коштів.

Для проведення всебічної оцінки фінансових ресурсів підприємства та визначення шляхів їх оптимізації застосовуються різні методи. До них відносять традиційні засоби економічного і фінансового аналізу, зокрема

метод ланцюгових підстановок, розрахунок арифметичних різниць, аналіз бухгалтерських балансів, визначення відсотків, використання диференціалів, інтегралів та логарифмів, а також застосування простих і складних відсотків і методів дисконтування. Такі підходи дають змогу детально оцінити фінансовий стан підприємства і ефективність використання його ресурсів.

Окрім цього, використовуються класичні економіко-статистичні методи – обчислення середніх та відносних величин, групування даних, побудова графіків, індексний аналіз та обробка динамічних показників. Математично-статистичні методи, такі як кореляційний, регресійний, дискримінантний, дисперсійний, факторний і коваріаційний аналіз, дозволяють досліджувати взаємозв'язки між показниками. Нарешті, економетричні підходи, включно з матричним аналізом і моделями міжгалузевого балансу, відкривають додаткові можливості для глибокого аналізу фінансових ресурсів підприємства [7].

Застосування наведених методів аналізу дозволяє дослідити шляхи формування фінансових ресурсів підприємства, простежити зміни в структурі його капіталу, визначити чинники, що їх спричинили, та наслідки таких змін. Окрім цього, оцінюється частка фінансових ресурсів, сформованих власними силами компанії, а також рівень її залежності від зовнішніх кредиторів. Отримані результати забезпечують глибоке розуміння фінансового стану та тенденцій розвитку суб'єктів господарювання.

Більшість дослідників у своїх роботах зазвичай концентруються на аналізі стану активів, проте більш доцільним є насамперед удосконалення методики вивчення джерел формування фінансових ресурсів. Це має велике значення, оскільки ефективність генерування, використання та розподілу фінансових ресурсів безпосередньо впливає на загальний фінансовий стан підприємства. Тому важливо детально досліджувати структуру та динаміку пасивів, виявляти та аналізувати тенденції зміни їх складових, розкривати причинно-наслідкові зв'язки структурних трансформацій, а також визначати оптимальний баланс між власним і позиковим капіталом. Систематизація

пасивів та оцінка значущості їх компонентів у відповідних розділах балансу є ключовими етапами аналізу економічної діяльності підприємства, особливо при оцінці його фінансового стану та доступу до фінансових ресурсів [10].

Підходи до управління фінансовими ресурсами умовно можна поділити на традиційні та на сучасні (прогресивні підходи) (табл. 1.3) Такий поділ дозволяє порівняти різні концепції управління та обрати оптимальну модель, що найбільше відповідає умовам функціонування суб'єкта господарювання.

Таблиця 1.3 – Підходи до управління фінансовими ресурсами

Підхід	Характеристика методів
Традиційні	Збільшення позичкового капіталу: - одержання товарного кредиту - одержання банківського кредиту; - одержання фінансової допомоги на повторній основі
	Збільшення власного капіталу шляхом: - одержання внесків до статутного капіталу від засновників та акціонерів; - одержання податкових пільг; - одержання фінансової допомоги на безповоротній основ
Сучасні	Фінансовий інжиніринг – створення та використання нових фінансових інструментів (деривативів, опціонів, ф'ючерсів, свопів) для мінімізації ризиків і підвищення доходності.
	Управління фінансовими потоками на основі цифрових технологій – застосування систем ERP, CRM, BI-аналітики для автоматизації контролю та прогнозування грошових потоків.
	Оптимізація структури капіталу через залучення альтернативних джерел фінансування – краудфандинг, лізинг, факторинг, венчурні інвестиції, операції «репо». Інтеграція принципів сталого розвитку — орієнтація на екологічну, соціальну та управлінську (ESG) відповідальність у фінансових рішеннях.
	Антикризове фінансове управління – формування резервних фондів, сценарне планування, використання систем раннього попередження ризиків.

В таблиці 1.3 подано підходи до управління фінансовими ресурсами. В таблиці зазначено як традиційні, так і сучасні підходи. У традиційних підходах акцент робиться переважно на контролі, обліку та раціональному розподілі фінансових ресурсів, що дозволяє забезпечити стабільність діяльності

підприємства та дотримання фінансової дисципліни. Такі підходи передбачають збереження ліквідності, мінімізацію витрат і підтримання платоспроможності. Натомість сучасні підходи до управління фінансовими ресурсами орієнтовані на підвищення ефективності їх використання, зростання вартості підприємства, інноваційність та гнучкість у прийнятті рішень. Основне в сучасних підходах – це стратегічне планування, управління ризиками, оптимізація капіталу та застосування цифрових технологій у фінансовому менеджменті.

Важливим фактором при вдосконаленні управління фінансовими ресурсами підприємства є поєднання стратегії з конкретним планом дій на певний період, запровадження сучасних методів формування і використання фінансових ресурсів. Це дасть змогу підприємству досягти позитивних результатів у довгостроковому періоді й отримати стійке фінансове забезпечення [20].

В сучасній науковій думці сформувалася значна база теоретичних і практичних моделей фінансового управління, проте динамічні зміни економічного середовища, воєнні ризики, інфляційні процеси та зростання енергетичних витрат зумовлюють потребу у вдосконаленні існуючих моделей управління. У цьому контексті пріоритетними стають такі напрями, як стратегічне фінансове планування, гнучке бюджетування, оптимізація структури капіталу, впровадження цифрових технологій та інноваційних інструментів фінансового менеджменту.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ СТАНУ ТА ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВІВЕРА ГРУП» – підприємство, яке спеціалізується на роздрібному продажу та дистрибуції. Роздрібний продаж включає в себе товари для домашніх улюбленців. До товарів відносимо: корм, ласощі, аксесуари, ветеринарні препарати та засоби для догляду.

Організаційно-правова форма ВІВЕРА ГРУП є товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ). Ця форма забезпечує самостійність підприємства, гнучкість управління, а також обмежену відповідальність учасників у межах їхніх внесків до статутного капіталу.

Підприємство зареєстровано за адресою: Україна, місто Львів, Жовківський район, село Мелехів, вулиця Нова, будинок 20/А.

Основною метою створення підприємства було здійснення підприємницькою діяльності на отримання прибутку, яка не є забороненою законодавством України.

Основні завдання діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»:

- розширення ринку збуту та підвищення обсягів реалізації продукції;
- удосконалення організаційної структури управління;
- оптимізація витрат і підвищення ефективності виробництва;
- забезпечення стабільного фінансового стану підприємства;
- впровадження сучасних технологій і методів управління якістю.

ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» має лінійно-функціональну організаційну структуру управління, що передбачає наявність центрального керівництва

(директора), а також функціональних підрозділів, які підпорядковуються безпосередньо керівнику або його заступникам. Така структура забезпечує чіткий розподіл обов'язків, ефективну координацію між підрозділами та швидке прийняття управлінських рішень. Організаційна побудова охоплює відділи: торгівлі та постачання, логістики, маркетингу, бухгалтерії, обслуговування клієнтів. Кожен підрозділ виконує чітко окреслені функції відповідно до своїх завдань, що сприяє підвищенню продуктивності праці та якості обслуговування клієнтів. Структура також передбачає гнучку взаємодію між підрозділами, що дозволяє швидко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та потреби споживачів. Схема організаційної структури підприємства подана на рис. 2.1.

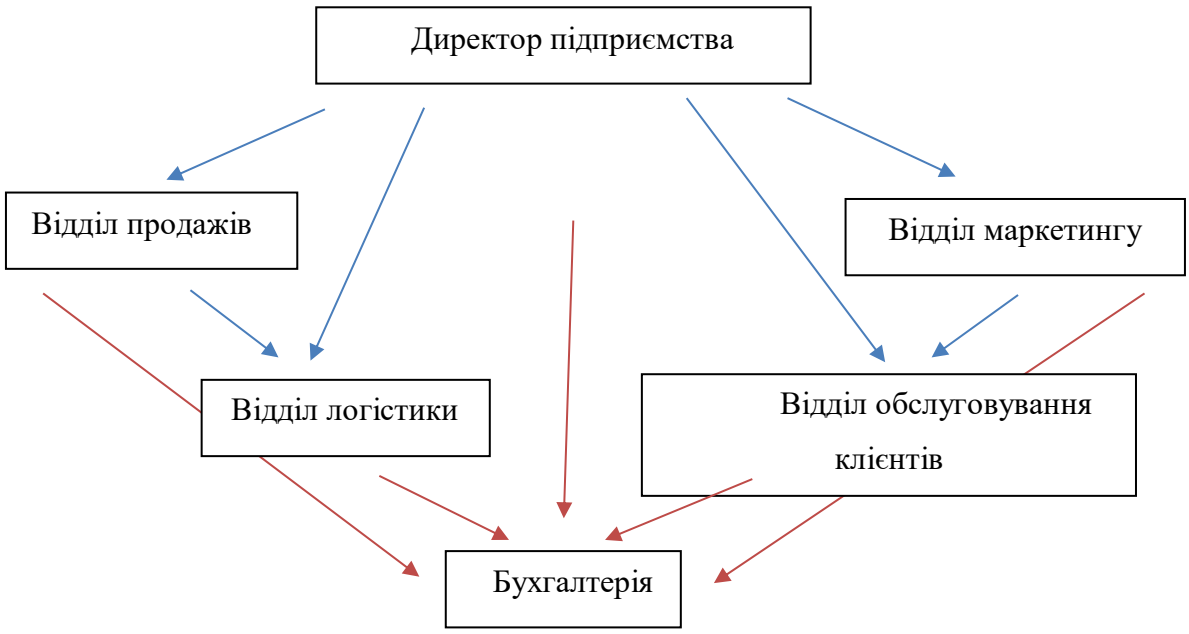

Рис. 2.1. – Організаційної структури підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

На рис. 2.1. зображена організаційна структура ТОВ «ВІВЕРА ГРУП», вона демонструє ієрархічну модель управління, де директор підприємства знаходиться на верхівці структури та координує діяльність ключових відділів компанії. Відділ логістики та Відділ обслуговування клієнтів мають двосторонній зв'язок із бухгалтерією через те, що мають активну взаємодію у

фінансових та облікових питаннях, сюди відносимо координацію витрат, контроль за оплатою послуг, оформлення транспортних документів та виставлення рахунків.

Окрім, Відділу обслуговування клієнтів та логістики, мають також двосторонній зв'язок Відділ продажів. Цей зв'язок є логічним і важливим, адже відділ продажів здійснює фінансові операції, які потребують бухгалтерського обліку: оформлення рахунків, контроль оплат, звітування про виручку тощо.

Ключову роль в управлінні відіграють директор та бухгалтерія (яка є центральною ланкою внутрішньої взаємодії), проте саме директор приймає основні управлінські рішення та визначає стратегічний напрям діяльності підприємства.

Кожен із підрозділів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» виконує окрему функціональну роль у загальному виробничо-комерційному процесі. Зокрема, служба логістики відіграє ключову роль у забезпеченні пакування, транспортування, зберігання товару, а також у плануванні постачань. Логістика інтегрує операції кількох відділів, особливо торгівлі, маркетингу й складського обліку.

Взаємодія між підрозділами підприємства здійснюється відповідно до внутрішніх регламентів. Відділ продажів формує замовлення та передає їх до логістичної служби для подальшого виконання. Маркетинговий відділ проводить дослідження ринку та узгоджує комунікаційні стратегії з підрозділом клієнтського сервісу. Бухгалтерія веде облік усіх господарських операцій, включаючи логістичні витрати, отримані від відповідних структурних одиниць.

Подібна організаційна модель є типовою для малих і середніх підприємств, оскільки дозволяє ефективно контролювати роботу кожного підрозділу. Водночас у процесі масштабування або диверсифікації бізнесу вона може потребувати вдосконалення.

ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» є великим багатопрофільним підприємством, у якому працює понад 100 співробітників, згрупованих за ключовими напрямами діяльності. Така чисельність персоналу забезпечує належний рівень організації виробничих, логістичних, фінансових і сервісних процесів.

Завдяки такій структурі управління компанія підтримує високу ефективність роботи, зберігає конкурентні позиції на ринку та гнучко реагує на його зміни. Злагоджена взаємодія між підрозділами, використання сучасних інструментів менеджменту та орієнтація на постійне вдосконалення процесів сприяють стабільному розвитку та підвищенню результативності діяльності.

КВЕДИ підприємства, за якими здійснюється діяльність ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» подана в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – КВЕДИ за якими здійснюється діяльність підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

КВЕД	Вид економічної діяльності
46.38	Оптова торгівля іншими продуктами харчування, у тому числі рибою, ракоподібними та молюсками (основний)
82.92	Пакування
82.99	Надання інших допоміжних комерційних послуг, н.в.і.у.
47.76	Роздрібна торгівля квітами, рослинами, насінням, добривами, домашніми тваринами та кормами для них у спеціалізованих магазинах
73.11	Рекламні агентства
73.20	Дослідження кон’юнктури ринку та виявлення громадської думки

Джерело: власна розробка

У таблиці 2.1 подано інформацію стосовно основної діяльності підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП». У таблиці подано 6 КВЕДів, один із них є основним (46.38).

Отже, підприємство ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» - це суб’єкт господарювання, який працює доволі давно і спрямовує вектор на торгівлю. Підприємство має чітку структуру управління, завдяки цьому розвивається та конкурує у своїй сфері діяльності. Підприємство є конкурентоспроможним, ефективно-керованим, що має стабільне становище на ринку. Завдяки чітко вибудованій організаційній структурі, висококваліфікованому персоналу та гнучкій

економічній політиці підприємство демонструє позитивну динаміку розвитку й орієнтоване на довгострокове зростання.

2.2 Аналіз структури та динаміки джерел формування фінансових ресурсів підприємства ТОВ «Вівера Груп»

Головним напрямком діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» є роздрібна торгівля, спрямована на досягнення ефективності та прибутковості бізнесу. Компанія ставить за мету задоволення потреб своїх учасників, забезпечення ринку необхідними товарами, а також розвиток інших видів господарської діяльності.

Вивчення способів формування фінансового потенціалу суб'єкта господарювання дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство забезпечує себе необхідними коштами для підтримки операційної діяльності та реалізації стратегічних планів. Основними джерелами фінансування виступають власні кошти підприємства, такі як накопичений прибуток, амортизаційні відрахування, статутний капітал і резервні фонди. Перевага власного фінансування полягає у його стабільності та мінімальному рівні ризику, проте обмежений обсяг цих коштів може стати перешкодою при значних інвестиційних потребах. Крім того, ефективність формування власного капіталу безпосередньо залежить від рівня прибутковості, що потребує зваженого управління виробничими та операційними процесами.

Використання зовнішніх джерел фінансування, зокрема банківських кредитів, інвестицій, а також випуску облігацій чи акцій, дає змогу суттєво розширити фінансові можливості підприємства. Найбільш поширеним інструментом є банківські кредити, проте вони збільшують фінансове навантаження через обов'язкову сплату відсотків. Випуск облігацій або акцій забезпечує надходження довгострокових коштів, але пов'язаний із витратами на їх розміщення та можливим зменшенням частки власників у статутному

капіталі. Залучення інвестицій також може бути результативним, однак воно потребує високої інвестиційної привабливості підприємства, яку формують стабільні фінансові результати та позитивні перспективи розвитку.

Важливе значення мають також державні та грантові кошти, які підприємство може отримати у вигляді субсидій, пільгових кредитів або фінансування інноваційних проєктів. Подібні ресурси найчастіше надаються компаніям, що працюють у стратегічно значущих секторах економіки чи реалізують соціально корисні ініціативи. Їхній обсяг визначається економічними умовами в країні, наявністю відповідних державних програм та здатністю підприємства відповідати встановленим критеріям. Раціональне поєднання власних, позикових і державних фінансових ресурсів створює основу для стабільності та сталого розвитку бізнесу.

Аналіз фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» проводитиметься за даними балансу (форма №1) та звіту про фінансові результати (форма №2) за період 2022-2024 років. Як і більшість компаній, ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» використовує різні джерела фінансування, які поділяються на власні та позичені кошти.

До власних фінансових ресурсів підприємства належать власний капітал, а також отримані доходи та прибуток. Ці ресурси відіграють ключову роль у забезпеченні стабільної діяльності компанії та реалізації її стратегічних завдань. Детальний аналіз власних фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» представлено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Динаміка та структура власних фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022-2024 роки (тис.грн.)

Показники	Роки						Відносне відхилення, %	
	2022		2023		2024			
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2023/ 2022	2024/ 2023
Власний капітал	23102.00	3.68	7564.00	1.28	14450.00	2.65	-67.26	91.11
Дохід	627266.00	99.89	588720.00	99.32	545674.00	99.99	-6.15	-7.31
Прибуток	18343.00	2.92	1526.00	0.26	13922.00	2.55	-91.68	812.42
РАЗОМ	668711.00	100	597810.00	100	574046.00	100	-10.60	-3.97

Таким чином, основними складовими фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» залишаються власний капітал та отриманий дохід. Водночас дохід підприємства за останні роки знизився через бойові дії, що вимагає від компанії ретельного та обґрунтованого планування використання наявних фінансових ресурсів.

Відобразимо результати у вигляді діаграми (рис. 2.2).

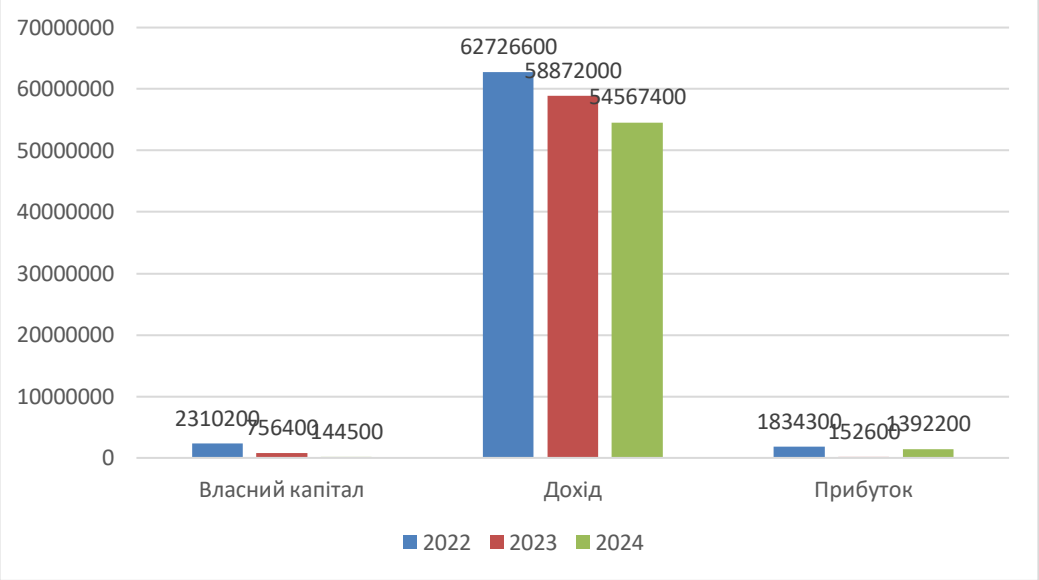

Рис. 2.2 – Динаміка власних фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» 2022-2024 роки (тис.грн.)

Рис. 2.2 повністю відображає данні таблиці 2.2. Діаграма чітко відображає спад доходу, власного капіталу та прибутку.

У такий же спосіб розглянемо склад та зміни залучених фінансових ресурсів (табл. 2.3). Залучені кошти підприємства складаються лише з короткострокових кредитів банку, у підприємства відсутня кредиторська заборгованість, що свідчить про ефективну діяльність та управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання. Такий фінансовий стан вказує на раціональне використання позикового капіталу та мінімізацію ризиків, пов'язаних із зовнішніми зобов'язаннями.

Таблиця 2.3 – Структура та динаміка залучених фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» 2022-2024 роки (тис.грн.)

Показники	Роки						Відносне відхилення, %	
	2022		2023		2024			
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2023/ 2022	2024/ 2023
Короткострокові кредити банків	72548.00	100	199692.00	100	140491.00	100	175.15	-29.63

Джерело: розраховано за даними звітності (Додатки А)

Отже, структура підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» складається лише із короткострокових кредитів. У 2023 році помітно короткострокові кредити, порівняно з 2022 роком, зросли, але вже у 2024 році сума зменшилась, що є позитивним результатом.

Фінансова стійкість підприємства виступає ключовим чинником його ефективної діяльності та успішного функціонування. Вона значною мірою визначається раціональним вкладенням фінансових ресурсів у різні види активів. Для об’єктивної оцінки фінансового стану компанії необхідно здійснювати детальний аналіз складу та структури як оборотних, так і необоротних активів, а також визначати фактори, що впливають на їх зміни. Дослідження активів є важливим компонентом управління будь-яким підприємством, незалежно від форми власності та умов ринку, оскільки ефективне використання активів не лише підвищує економічну ефективність, а й сприяє підтриманню стабільного фінансового стану організації [7].

На основі фінансової звітності за 2022–2024 роки в таблиці 2.4 здійснено аналіз майна ТОВ «ВІВЕРА ГРУП». [37].

Таблиця 2.4 – Аналіз майна ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» 2022-2024 (тис.грн.)

Показники	Роки						Відносне відхилення, %	
	2022		2023		2024			
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2023/ 2022	2024/ 2023
Оборотні активи	90625.00	100	201346.00	100	146521.00	100	122.13	-27.25

Аналіз даних, наведених у таблиці 2.4, дозволяє зробити висновок, що у підприємства присутні лише оборотні активи. Така ситуація склалась через те, що ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» спеціалізується на роздрібній торгівлі, тож винаймає складські приміщення або направляє продукцію відразу з підприємства, де виготовляється. Оборотні активи мають тенденцію то збільшуватись, то зменшуватись. У 2023 році вони збільшились, порівняно з 2022, але вже к 2024 році зменшились, порівняно з 2023 роком. Збільшення оборотних активів свідчило про збільшення продажів та збільшення дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість – той випадок, коли продукцію вже надали підприємствам, які купують, але вони розраховуються згодом. В оборотних активах ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» суттєво вплинула дебіторська заборгованість. З огляду на вищезазначене, розглянемо більш детально оборотні активи досліджуваного підприємства (табл. 2.5).

Оборотні активи включають різні компоненти, зокрема запаси, грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторську заборгованість та інші активи, які планується реалізувати в процесі операційної діяльності компанії. Детальне дослідження структури та складу оборотних активів дає змогу глибше оцінити фінансовий стан підприємства та його ефективність у веденні операційної діяльності.

Таблиця 2.5 – Склад і структура оборотних активів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022–2024 роки (тис. грн.)

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відносне відхилення %	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Запаси	25268.00	27.88	12611.00	6.26	14531.00	9.92	-50.09	15.20
Виробничі запаси	182.00	0.20	370.00	0.18	407.00	0.28	103.30	10.00
Товари	25086.00	27.68	12611.00	6.26	14124.00	9.64	-49.73	12.01
Дебіторська заборгованість	62032.00	68.45	184584.00	91.66	126724.00	86.50	197.46	-31.35
Інша поточна дебіторська заборгованість	1376.00	1.52	2188.00	1.09	1418.00	0.97	59.03	-35.19
Гроші та їх еквіваленти	1735.00	1.91	391.00	0.19	2757.00	1.88	-77.46	605.37

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рахунки в банках	1735.00	1.91	391.00	0.19	387.00	0.26	-77.46	-1.02
РАЗОМ	90625.00	100	201346.00	100	146521.00	100	122.13	-27.25

Джерело: розраховано за даними звітності (Додатки А)

У 2022 році їх обсяг запасів підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» становив 25 268 тис. грн, що становить 27,88% у структурі оборотних активів, у 2023 році обсяг – 1261 тис. грн (6,26%). Такий відсоток свідчить що відбулось зменшення на 50,09%. Вже у 2024 році обсяг зріс до 14 531 тис. грн на 15,20% порівняно з 2023 роком. Зменшення у 2023 році зумовлене оптимізацією складських запасів та зниженням обсягів закупівель. Зростання у 2024 році зумовлено відновленням виробничо-збутової діяльності.

Щодо виробничих запасів, спостерігається значне зростання у 2023 році, адже зі 182 тис. грн відбулось збільшення до 370 тис. грн, тобто на 103,30%. У 2024 році приріст становив ще 10,00%, до 407 тис. грн, хоча їхня частка у структурі активів невелика, позитивна динаміка свідчить про збільшення виробничої активності.

Проаналізуємо зміну оборотних активів (рис. 2.3).

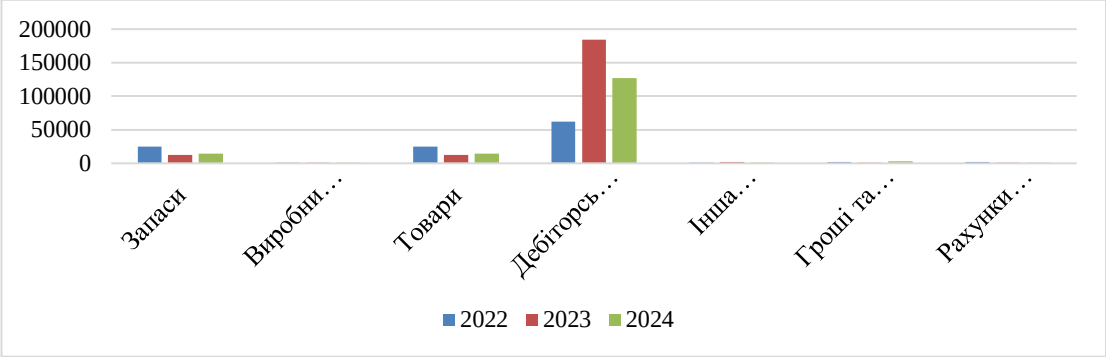

Рис. 2.3 – Зміни в оборотних активах підприємства за 2022–2024 рр. (тис. грн.)

На рис. 2.2 бачимо, що найбільша частка оборотних активів належить дебіторській заборгованості. У 2024 році дебіторська заборгованість зменшилась, це може свідчити про те, що підприємство почало змінювати умови надання послуг, які в кінцевому випадку зменшили частку вищезазначеної заборгованості.

Проведемо аналіз джерел формування капіталу ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Аналіз джерел формування капіталу ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022-2024 роки (тис.грн.)

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відносне відхилення,%	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2023/ 2022	2024/ 2023
Власний капітал	23102.00	24,15	7564.00	3,65	14450.00	9,33	-67,27	91,14
Залучений капітал	72548.00	75,85	199692.00	96,35	140491.00	90,67	175,19	-29,64
Капітал разом	95650.00	100	207256.00	100	154941.00	100	116,68	-25,24

Аналіз таблиці показує зміни в структурі капіталу підприємства за період 2022–2024 років. Загальна сума капіталу збільшилась у 2023 році на 116,68% порівняно з 2022 роком, тоді як у 2024 році вона знизилась на 25,24% щодо рівня попереднього року. Протягом трьох років значну частку капіталу складає залучений капітал (поточні зобов’язання та короткострокові кредити). Залучений капітал у 2022 році склад від загального капіталу 75,85%. У 2023 році частка значно збільшилась, аж до 96,35%, але вже у 2024 році відсоток пішов на спад і складає 90,67% Власний капітал має нестабільну динаміку, адже у 2023 році підвищується, порівняно з 2022 роком, а вже у 2024 році знижується. Відобразимо дані таблиці у вигляді діаграми (рис. 2.4).

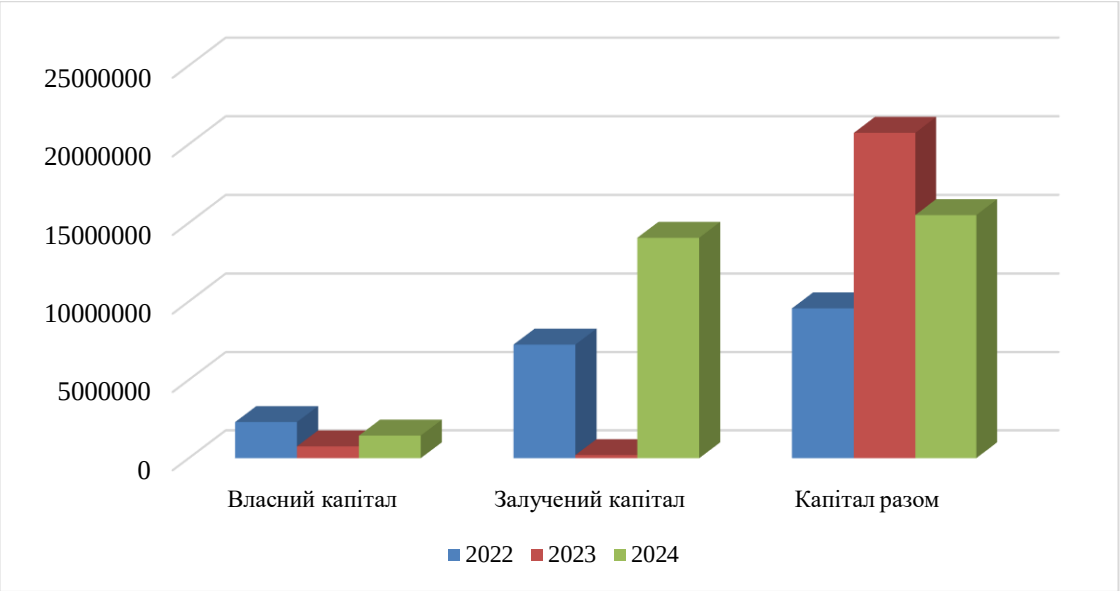

Рис. 2.4 – Структура капіталу підприємства протягом 2022-2024 рр.

Всебічне дослідження власного капіталу ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» включає аналіз його структурних компонентів та організаційних характеристик. Вивчаючи склад, пропорції та зміни власного капіталу, фахівці можуть оцінити фінансову стійкість підприємства та окреслити ймовірні тенденції його майбутнього фінансового розвитку. Власний капітал представляє собою ту частину активів, яка забезпечується за рахунок внутрішніх ресурсів компанії та внесків її учасників, і виступає базовим показником стабільності та здатності підприємства здійснювати свою поточну діяльність [33]. Структура власного капіталу складається із зареєстрованого капіталу, резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Таблиця 2.7 – Структура власного капіталу ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022-2024 роки (тис. грн.)

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відносне відхилення,%	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Зареєстрований (пайовий) капітал	50.00	0,2	50.00	0,7	50.00	0,3	0,5	-0,4

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Резервний капітал	13.00	0,1	13.00	0,2	13.00	0,1	0,1	-0,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	23039.00	99,7	7501.00	99,1	14387.00	99,6	-0,6	0,5
РАЗОМ	23102.00	100	7564.00	100	14450.00	100		

З таблиці 2.7 бачимо, що динаміку власного капіталу складає нерозподілений прибуток, адже зареєстрований та резервний капітал є незмінними протягом трьох років. Тож частка власного капіталу в структурі джерел формування загального капіталу повністю залежать від нерозподіленого прибутку підприємства.

У структурі власного капіталу доля нерозподіленого прибутку перевищує 90 %, що відображає ефективність діяльності підприємства та наявність достатнього обсягу внутрішніх фінансових ресурсів для можливого розширення виробництва.

Дослідження процесів формування та використання залучених коштів дозволяє визначити основні напрямки їх розміщення, оцінити ступінь залежності підприємства від позикових джерел, а також проаналізувати ефективність використання позичених фінансових ресурсів. Такий аналіз сприяє підтриманню необхідного рівня ліквідності та платоспроможності, що є важливим для забезпечення стабільної діяльності компанії. [47].

Залучений капітал ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» представлено довгостроковими зобов’язаннями, поточними зобов’язаннями за розрахунками, поточними забезпеченнями та іншими поточними зобов’язаннями (табл. 2.8). Така структура зобов’язань дозволяє підприємству забезпечувати безперервність операційної діяльності та підтримувати

необхідний рівень платоспроможності. Аналіз динаміки залученого капіталу дає змогу оцінити фінансову стійкість підприємства та його здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами.

Таблиця 2.8 – Склад і структура позикового капіталу ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022–2024 роки (тис. грн.)

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відносне відхилення,%	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	2023/ 2022, %	2024/ 2023, %
Короткострокові кредити банків	-	-	50000.00	25,04	-	-	-	-100,00
товари, роботи, послуги	60814.00	83,81	138646.00	69,44	120887.00	86,06	128,01	-12,79
розрахунками з бюджетом	3273.00	4,51	8.00	0,00	1245.00	0,89	-99,76	15412,5
у тому числі з податку на прибуток	688.00	0,95	2.00	0,00	265.00	0,19	-99,71	13150
розрахунками зі страхування	208.00	0,29	356.00	0,18	881.00	0,63	71,15	147,47
розрахунками з оплати праці	2238.00	3,09	2416.00	1,21	4477.00	3,19	7,95	85,36
Поточні забезпечення	5933.00	8,18	5928.00	2,97	12887.00	9,17	-0,08	117,39
Інші поточні зобов'язання	82.00	0,11	2338.00	1,17	37.00	0,03	2750	-98,42
РАЗОМ	72548.00	100	199692.00	100	140491.00	100	175,34	-29,63

Джерело: розраховано за даними звітності (Додатки А)

Проведений аналіз компонентів позикового капіталу свідчить про те, що протягом 2022–2023 років обсяг залучених коштів зріс на 175,34 %, тоді як у 2024 році він знизився на 29,63 % у порівнянні з попереднім періодом.

Протягом всього досліджуваного періоду ключову позицію в структурі позикового капіталу займала стаття «товари, роботи та послуги», частка якої перевищувала 60 %. Цей показник відображає заборгованість підприємства за оплату праці, послуг або товарів, що використовуються в операційній

діяльності. Друге місце за питомою вагою займали «Поточні зобов'язання», частка яких становила 8,18 % у 2022 році та 9,17 % у 2024 році. Зростання цього показника має негативний вплив, оскільки посилює ризики для фінансової стійкості та може погіршувати структуру балансу. Інші статті, що входять до складу позикового капіталу, мали невисоку питому вагу – менше ніж 3 %.

Слід зазначити, що у підприємства відсутні довгострокові зобов'язання. Відсутність довгострокових зобов'язань має як позитивний характер так і негативний. Позитивний момент в тому, що зменшуються фінансові ризики, збільшується фінансова стійкість та такі підприємства є більш привабливими для інвесторів. Негативний момент – відсутність довгострокових зобов'язань може свідчити про те, що у підприємства використовується політика консервативних поглядів. Окрім вищезазначеного, існує низький ефект фінансового левериджу (підприємство втрачає можливість збільшення прибутку за рахунок позикових коштів) та зменшуються можливості для розвитку, адже іноді для суб'єкта господарювання є вигідним залучення додаткових коштів для розширення, що в подальшому може суттєво вплинути на прибутковість.

Отже, проведений аналіз показав, що капітал ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» в основному формується за рахунок залучених коштів. Це свідчить про значну залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, що може підвищувати фінансові ризики у разі змін умов кредитування або затримок у розрахунках із кредиторами. Водночас така структура капіталу може бути результатом активної політики з розширення обсягів діяльності, закупівлі товарних запасів чи фінансування поточних операцій.

Щоб зменшити ризики, доцільно поступово збільшувати частку власного капіталу за рахунок отриманого прибутку, оптимізації витрат та ефективного управління оборотними коштами. Раціональне співвідношення між власними та позиковими ресурсами підвищить фінансову стійкість і незалежність підприємства у довгостроковій перспективі.

2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів та рівня фінансової стійкості підприємства

На основі даних фінансової звітності за 2022–2024 роки у таблиці 2.9 виконано оцінювання ліквідності балансу ТОВ «Вівера Груп». Сам баланс представлено в додатку А. Такий аналіз дозволяє визначити здатність підприємства своєчасно погашати короткострокові зобов'язання за рахунок наявних оборотних активів, а також простежити зміну його фінансової стійкості протягом досліджуваного періоду.

Таблиця 2.9 – Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Вівера Груп» (тис.грн.)

	2022	2023	2024	Абс. приріст 2024/2022	
				тис. грн	%
1	2	3	4	5	6
Активи					
Основні засоби	5025.00	5910.00	8420.00	3395.00	67,56%
Оборотні активи	90625.00	201346.00	146521.00	55896.00	61,68%
Баланс	95650.00	207256.00	154941.00	59291.00	61,99%
Пасиви					
Власний капітал	23102.00	7564.00	14450.00	–8652.00	–37,45%
Поточні зобов'язання і забезпечення	72548.00	199692.00	140491.00	67943.00	93,65%
Баланс	95650.00	207256.00	154941.00	59291.00	61,99%

Джерело: розраховано за даними звітності (Додатки А)

З огляду на таблицю 2.9 спостерігаємо, що у підприємства зросли активи (основні засоби та оборотні активи). Збільшення основних засобів можуть свідчити про інвестиції у довгострокові активи.. У пасивах дещо знизився власний капітал, на 37,45%, але поточні зобов'язання зросли, що означає посилення залежності компанії від короткострокового зовнішнього фінансування. У підприємства активи дорівнюють пасивам, що свідчить про правильну складену звітність.

Розрахуємо коефіцієнти ліквідності на основі звітності, що подана у додатку А. Розрахунок подано у табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз коефіцієнтів ліквідності підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

Коефіцієнт	Формула, за якою було проведено розрахунок	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відповідність нормі
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти та їх екв.}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,02	0,00	0,02	Коефіцієнти не відповідають нормі
2. Коефіцієнт термінової ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи} - \text{запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,90	0,94	0,93	Коефіцієнти не відповідають нормі
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	1,25	1,01	1,04	Коефіцієнти відповідають нормам
4. Коефіцієнт співвідношення ДЗ і КЗ	$\frac{\text{Поточна кредиторська зб.}}{\text{Поточна дебіт. зб.}}$	0,87	0,94	0,91	Коефіцієнти не відповідають нормі
5. Коефіцієнт мобільності активів	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Необоротні активи}}$	0,95	0,97	0,95	Коефіцієнти відповідають нормам

Джерело: [37]

Проаналізувавши дані таблиці, можна стверджувати, що в 2022 році на кожну гривню поточних зобов'язань припадало всього 0,02 гривні грошових коштів та їх еквівалентів. Таке низьке значення коефіцієнта абсолютної ліквідності свідчить про вкрай недостатній рівень найбільш ліквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань підприємства. Надзвичайно низький показник цього коефіцієнта вказує на високий ризик виникнення проблем із своєчасним погашенням боргів у разі наближення термінів їх сплати. У 2023 році цей показник ще більше погіршився, а в 2024 році повернувся до рівня 2022 року. Отримані значення чітко демонструють, що компанії може бути складно вчасно виконувати свої боргові зобов'язання, перш за все через недостатність найбільш мобільних активів – грошових коштів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також не досягає нормативного рівня. Розрахункове значення свідчить про те, що на кожну гривню поточних

зобов’язань підприємство має лише приблизно 0,93 грн ліквідних оборотних активів.

Що стосується коефіцієнта загальної ліквідності, його значення знаходиться в межах оптимального діапазону, що означає достатнє покриття поточних зобов’язань за рахунок оборотних активів.

Показник співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю також не відповідає нормативу, оскільки кредиторська заборгованість перевищує дебіторську, що призвело до отримання значення нижче одиниці.

Коефіцієнти мобільності активів за 2022–2024 роки відповідають встановленим нормам, що обумовлено збільшенням вартості оборотних активів. Таке зростання позитивно характеризує підвищення ліквідності активів.

Загалом оцінка ліквідності показала, що фінансовий стан ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» не можна визнати повністю ліквідним, оскільки питомі коефіцієнти ліквідності дещо нижчі за нормативні значення. Це свідчить про наявні загрози для фінансової стабільності підприємства.

Для більш повної оцінки платоспроможності та здатності підприємства підтримувати ліквідність важливо також проаналізувати показники фінансової стійкості. Дослідження фінансової стійкості дозволяє оцінити здатність підприємства протистояти несприятливим внутрішнім і зовнішнім факторам, які можуть вплинути на його загальний фінансовий стан. Такий аналіз є необхідним для формування повного уявлення про фінансове благополуччя компанії.

Оцінка фінансового стану підприємства залежить від багатьох чинників, серед яких ключовим є саме фінансова стійкість. На цей показник впливають різні елементи, зокрема рівень інфляції, частка фінансування з внутрішніх і зовнішніх джерел, стратегія управління грошовими потоками, політика амортизації, що застосовується організацією, а також ефективність управління фінансовими ресурсами [25].

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» наведено в таблиці 2.11 Аналіз створено на основі вихідних даних, які зазначені у Додатку А.

Таблиця 2.11 – Аналіз фінансової стійкості ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

Коефіцієнт	Формула, за якою було проведено розрахунок	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відповідність нормі
1. Коефіцієнт автономії	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Баланс}}$	0.2415	0.0365	0.0933	Коефіцієнти не відповідають нормі
2. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\frac{\text{Зобов}'\text{язання}}{\text{Баланс}}$	0.7585	0.9635	0.9067	Коефіцієнти не відповідають нормі
3. Коефіцієнт фінансування	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Зобов}'\text{язання}}$	0.3184	0.0379	0.1029	Коефіцієнти не відповідають нормі
4. Коефіцієнт фінансової стабільності	$\frac{\text{Власний капітал} + \text{Дов. зоб}}{\text{Баланс}}$	0.2415	0.0365	0.0933	Коефіцієнти не відповідають нормі
5. Коефіцієнт маневреності	$\frac{\text{Власний капітал} - \text{Осн. зас.}}{\text{Баланс}}$	0.7825	0.2187	0.4173	Коефіцієнти не відповідають нормі
6. Коефіцієнт інвестування	$\frac{\text{Основні засоби}}{\text{Власний капітал}}$	0.2175	0.7813	0.5827	Коефіцієнти відповідають нормам

Джерело: [37]

Аналізуючи результати розрахунків, поданих у таблиці з фінансовими коефіцієнтами ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022–2024 роки, можна зробити низку важливих висновків щодо фінансової стійкості підприємства.

У першу чергу слід зазначити, що маємо низьке значення коефіцієнта автономії, який у 2022 році становив 0,24, а вже у 2023 році різко зменшився до критичного рівня 0,036. У 2024 році спостерігалося часткове покращення до 0,093, однак показник усе ще не відповідав нормативному значенню (не менше 0,5). Це свідчить про надмірну залежність компанії від зовнішніх джерел фінансування, що загрожує її фінансовій стабільності.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу, який є зворотним до автономії, показав негативну динаміку: з 0,76 у 2022 році до 0,96 у 2023 році.

У 2024 році він дещо зменшився до 0,91, однак залишався суттєво вищим за гранично допустиме значення (не більше 0,5), що вказує на високий рівень залучення кредитів і зобов'язань у структурі капіталу підприємства.

Коефіцієнт фінансування, який показує співвідношення власного капіталу до позикового, мав критично низькі значення протягом усього періоду. У 2022 році він становив 0,32, у 2023 році впав до 0,038, а в 2024 році зріс до 0,10. Незважаючи на деяке покращення, ці значення не досягають нормативного рівня (1,0), що характеризує недостатню капіталізацію підприємства та надмірну залежність від кредиторів.

Щодо коефіцієнта фінансової стабільності, то він повністю дублює значення коефіцієнта автономії, оскільки довгострокові зобов'язання у звітному періоді були відсутні. Це підтверджує, що усе фінансування, крім власного капіталу, є короткостроковим, що не сприяє стабільності та прогнозованості розвитку підприємства.

Коефіцієнт маневреності, який демонструє частку власного капіталу, що перебуває в обігу, у 2022 році становив 0,78, а в 2023 – різко знизився до 0,22, що вказує на зменшення гнучкості використання власних коштів. У 2024 році ситуація дещо стабілізувалася – коефіцієнт підвищився до 0,42, однак до нормативного рівня (близько 0,5) ще не дотягує.

Позитивним моментом є коефіцієнт інвестування, який у 2023 і 2024 роках наближається до нормативного значення (не більше 1), у 2023 він становив 0,78, у 2024 – 0,58. Це свідчить про відносну збалансованість у розподілі власного капіталу між основними засобами та обіговими активами, що є сприятливим для оновлення виробничої бази.

Проаналізуємо рентабельність підприємства. Розрахунок рентабельності наведено в таблиці 2.12 розрахунок проведено на основі даних поданих у додатку А. Для отримання об'єктивної оцінки використовувались фінансові показники за кілька періодів, що дозволяє визначити динаміку рентабельності. Аналіз рентабельності дає змогу оцінити ефективність

використання ресурсів підприємства та визначити напрямки для покращення фінансових результатів.

Таблиця 2.12 – Аналіз рентабельності підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» (%)

Коефіцієнт	Формула, за якою було проведено розрахунок	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відповідність нормі
1. Рентабельність продукції	(Чистий прибуток / Виручка) × 100	3,36%	0,26%	2,22%	Норма: > 5%, нижче норми
2. Рентабельність власного капіталу	(Чистий прибуток / Власний капітал) × 100	79,40%	20,17%	96,35%	Норма: 15–25%, вище норми
3. Рентабельність витрат	(Чистий прибуток / Витрати) × 100	4,61%	0,32%	2,63%	Норма: > 5%, нижче норми
4. Рентабельність активів	(Чистий прибуток / Активи) × 100	19,18%	0,74%	8,99%	Норма: > 10%, нижче норми (крім 2022)

Джерело: [37]

Аналізуючи таблицю показників рентабельності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022–2024 роки, можна бачимо, що у 2022 році рентабельність за всіма ключовими показниками була найвищою. Так, рентабельність власного капіталу склала 79,40%, що значно перевищує нормативний рівень (15–25%) і свідчить про високу дохідність вкладених коштів. Також рентабельність активів становила 19,18%, що свідчить про ефективне використання всіх наявних ресурсів підприємства. Рентабельність витрат (4,61%) і продукції (3,36%) залишалися на недостатньому рівні, хоча й свідчили про прибуткову діяльність.

У 2023 році спостерігалося суттєве падіння результативності діяльності підприємства. Рентабельність продукції знизилася до 0,26%, рентабельність активів – до 0,74%, а рентабельність витрат – до 0,32%. Хоча підприємство залишалося прибутковим, ці показники демонструють зниження ефективності, імовірно через зростання витрат на виробництво, падіння попиту або неефективну структуру витрат. Особливо критичним стало падіння

рентабельності власного капіталу до 20,17%, що хоча і відповідає нормативу, проте вказує на суттєве зниження прибутковості.

У 2024 році ситуація дещо покращилася. Рентабельність власного капіталу зросла до 96,35%, що знову вказує на надмірне навантаження на власний капітал і, можливо, недостатність фінансування за рахунок зобов'язань. Це може бути ознакою надмірної залежності від власних ресурсів або нестачі кредитних ресурсів. Рентабельність активів покращилася до 8,99%, але все ще не досягла нормативного рівня. Натомість рентабельність продукції (2,22%) і витрат (2,63%) залишаються нижчими за нормативи, що вказує на потребу в оптимізації операційної діяльності.

Після проведених розрахунків, які не мають високих показників, слід провести аналіз імовірності банкрутства. Оцінку проведемо за п'ятифакторною моделлю Альтмана. П'ятифакторна модель Альтмана — це Z-score модель, створена американським економістом Едвардом Альтманом у 1968 році для прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. Ця модель поєднує п'ять фінансових коефіцієнтів у єдину формулу, яка дає індекс платоспроможності підприємства. Фінансові коефіцієнти в себе включають:

- X_1 – Оборотні активи – поточні зобов'язання / Загальні активи (коеф. ліквідності),
- X_2 – Нерозподілений прибуток / Загальні активи,
- X_3 – Операційний прибуток / Загальні активи,
- X_4 – Ринкова вартість власного капіталу / Загальна заборгованість (для приватних компаній — балансова),
- X_5 – Обсяг продажу / Загальні активи (коеф. обіговості активів).

Якщо за цією моделлю виходить показник $Z > 2,99$, то підприємство має стабільний фінансовий стан, банкрутство малоймовірне, а якщо $Z < 1,81$ — ймовірність банкрутства є високою. Отже, проаналізуємо імовірність банкрутства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП». Аналіз подано в таблиці 2.13. Додатково варто зазначити, що значення показника в межах 1,81–2,99 свідчить про "сіру зону", де ризики залишаються, але не є критичними, тому підприємству

необхідно посилити контроль за фінансовими показниками. Це дозволить своєчасно виявляти потенційні загрози та забезпечувати стабільність діяльності. У межах таких значень важливо регулярно проводити моніторинг динаміки показника Z, щоб запобігти переходу підприємства до зони високого ризику.

Таблиця 2.13 – Аналіз імовірності банкрутства підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за моделлю Альтмана

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Частка власних оборотних коштів в активах (XI)	0,189	0,008	0,039
Рентабельність активів розрахована на основі НП (X2)	0,192	0,007	0,090
Рентабельність активів розрахована на основі ФР до ОП (X3)	0,234	0,014	0,110
Коефіцієнт покриття поточних зобов'язань власним капіталом (X4)	0,319	0,038	0,103
Коефіцієнт трансформації (X5)	5,705	2,841	4,047
Результуючий показник (Z)	6,93	2,90	4,53
Ймовірність банкрутства	Дуже низька	Помірний ризик	низька

Джерело: [37]

Модель Альтмана складається із п’яти показників, що характеризують різні сторони фінансового стану підприємства. У процесі розрахунку використовуються п’ять факторів (коефіцієнтів), що найбільш повно можуть охарактеризувати і фінансовий потенціал підприємства, порівняно із іншими моделями оцінки ймовірності банкрутства. Значною перевагою даної моделі є також можливість визначити наявність кризи на її ранніх етапах. На нашу думку, вона має беззаперечні переваги перед іншими зарубіжними моделями, тому була використана для оцінки імовірності банкрутства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» [39].

Застосування моделі дозволяє підприємству не лише отримати об’єктивну оцінку рівня фінансових ризиків, але й сформувати систему превентивних заходів, спрямованих на покращення ліквідності та платоспроможності. Отримані результати можуть бути використані для

стратегічного планування, оптимізації структури капіталу, підвищення ефективності управління активами та мінімізації можливих втрат у разі погіршення ринкової кон'юнктури.

За підрахунками, що наведені в таблиці 2.13 видно, що підприємство не наближене до банкрутства. Подамо результати у вигляді діаграми (рис. 2.5).

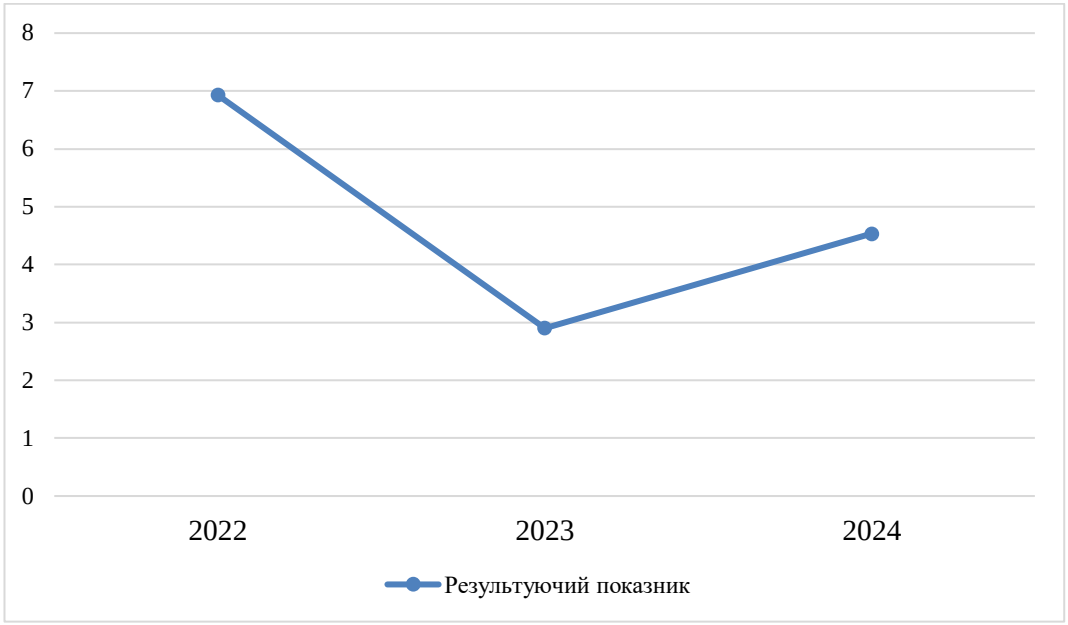

Рис. 2.5 – Динаміка результуючого показника, отриманий за розрахунками моделі Альтмана

Рис. 2.5 демонструє нам, що показник, який свідчить про імовірність банкрутства за моделлю Альтмана має коливання. Найнижчий показник, за проаналізовані три роки, спостерігаємо у 2023 році, але чим нижчий показник, тим більша імовірність банкрутства. Найбільш оптимальний показник був у 2022 році («дуже низький»).

Розглянемо ймовірність настання банкрутства за допомогою моделі Спрінгейта – відповідний аналіз подано в таблиці 2.14. Отримані дані дають змогу оцінити фінансову стійкість підприємства та виявити потенційні ризики, що можуть вплинути на його подальший розвиток.

Таблиця 2.14 – Аналіз імовірності банкрутства підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»за моделлю Спрінгейта

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Частка власних оборотних коштів в активах (А)	0,189	0,008	0,039
Рентабельність активів (В)	0,192	0,007	0,090
Співвідношення прибутку та короткострокових зобов'язань (С)	0,192	0,07	0,090
Коефіцієнт трансформації (Д)	5,705	2,841	4,047
Результуючий показник (Z)	2,77	1,16	2,05
Ймовірність банкрутства	низька	високий ризик	низька

Модель Спрінгейта є однією з найпоширеніших моделей прогногщування банкрутства суб'єктів господарювання. Ця модель створена на основі мультифакторного аналізу фінансових показників.

За підрахунками результатів таблиці 2.14 бачимо що рівень ймовірності банкрутства майже ідентичний. У 2022 та 2024 роках значення інтегрального показника за моделлю Спрінгейта перевищує порогове значення, що свідчить про задовільний фінансовий стан підприємства та низький ризик банкрутства. Водночас у 2023 році спостерігається певне зниження показника Z до рівня, що наближається до критичного, що свідчить про зростання ймовірності фінансових труднощів.

Незважаючи на загалом позитивну динаміку, отримані результати потребують особливої уваги з боку керівництва підприємства. Наближення показника Z у 2023 році до граничного рівня може свідчити про наявність внутрішніх дисбалансів або зовнішніх факторів, які тимчасово погіршили фінансову стійкість. Це підкреслює необхідність своєчасного моніторингу ключових фінансових індикаторів та впровадження превентивних заходів, спрямованих на зміцнення ліквідності, оптимізацію структури капіталу та зменшення ризиків, що можуть впливати на подальшу стабільність діяльності підприємства.

Розглянемо динаміку результуючого показника за моделлю Спрінгейта, відносно до ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» (рис. 2.6).

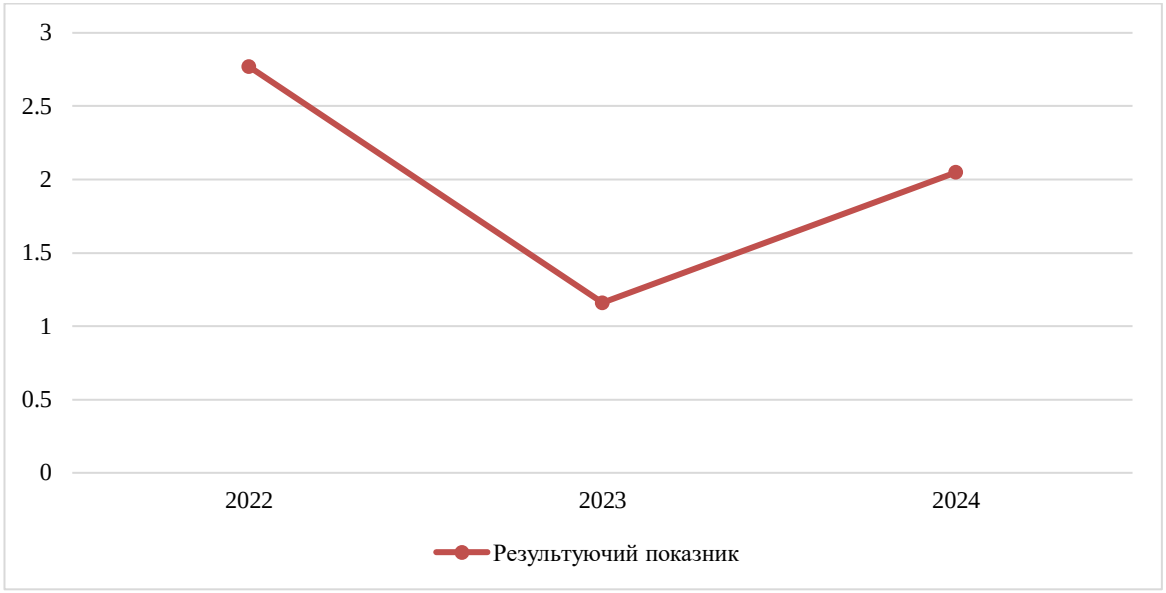

Рис. 2.6 – Динаміка результуючого показника, отриманий за розрахунками моделі Спрінгейта

На рис. 2.6 бачимо знову коливання результуючого показника. За розрахунками найменший імовірність банкрутства був у 2022 році, у 2023 році показник знизився, що показує, що підприємство збільшило ризики наближення до банкрутства, але вже у 2024 році показник покращився, що свідчить про ефективне управління.

Отже, проаналізувавши фінансовий стан та структуру капіталу підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» можна дійти висновку, що підприємство є залежним від залученого капіталу, що може в подальшому впливати на автономію та фінансову стійкість суб'єкта господарювання. Також при проведеному аналізі структури капіталу було виявлено, що у пасиві значною часткою є поточні зобов'язання, це свідчить про високий рівень короткострокової кредиторської залежності, що може створювати ризики з ліквідністю у разі зниження обсягів продажів або затримок надходження коштів від покупців.

Фінансовий стан підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» є задовільним, але фінансова стійкість ВІВЕРА ГРУП є недостатньою, оскільки структура капіталу характеризується домінуванням позикових коштів. Показники аналізу стійкості фінансового стану вказують на те, що пріоритетними завданнями підприємства мають бути підвищення рентабельності, оптимізація оборотних активів та зменшення залежності від кредиторів.

За результатами оцінки імовірності банкрутства за двома моделями Спрінгейта та Альтмана виявлено, що підприємство має низький показник банкрутства станом на 2024 рік, але підприємству слід спостерігати за цими показниками.

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

3.1. Напрями оптимізації джерел фінансування підприємства в умовах невизначеності та ризиків

У сучасних умовах функціонування ринкової економіки в Україні значна частина підприємств стикається з проблемою дефіциту фінансових ресурсів. Основними причинами цього явища є низький рівень прибутковості господарської діяльності, недосконаліть податкової політики, інфляційні процеси та висока вартість позикового капіталу. Такі чинники негативно впливають на виробничу діяльність, знижують її результативність і спричиняють накопичення заборгованостей перед персоналом, державними органами та діловими партнерами. Брак фінансових ресурсів обмежує інвестиційні можливості підприємств і підвищує ризики втрати конкурентних переваг. Ефективність адаптації підприємства до подібних умов значною мірою визначається якістю фінансового менеджменту, зокрема умінням формувати та раціонально використовувати джерела фінансування.

На сучасному етапі джерела формування фінансових ресурсів є нестійкими. Підприємствам не вистачає власного капіталу для забезпечення виробничої діяльності. Розподіл власного капіталу не відповідає оптимальним розмірам, що призводить до збільшення запасів або їх дефіциту. Тому, пошук напрямів оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах є надзвичайно актуальним [29].

Ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позикових ресурсів. Використання позикового капіталу дозволяє суттєво розширити об’єм господарської діяльності підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, прискорити

формування різноманітних цільових фінансових фондів та підвищити ринкову вартість підприємства. [29].

Розглянемо фактори, що зумовлюють дефіцит фінансових ресурсів підприємства (рис. 3.1).

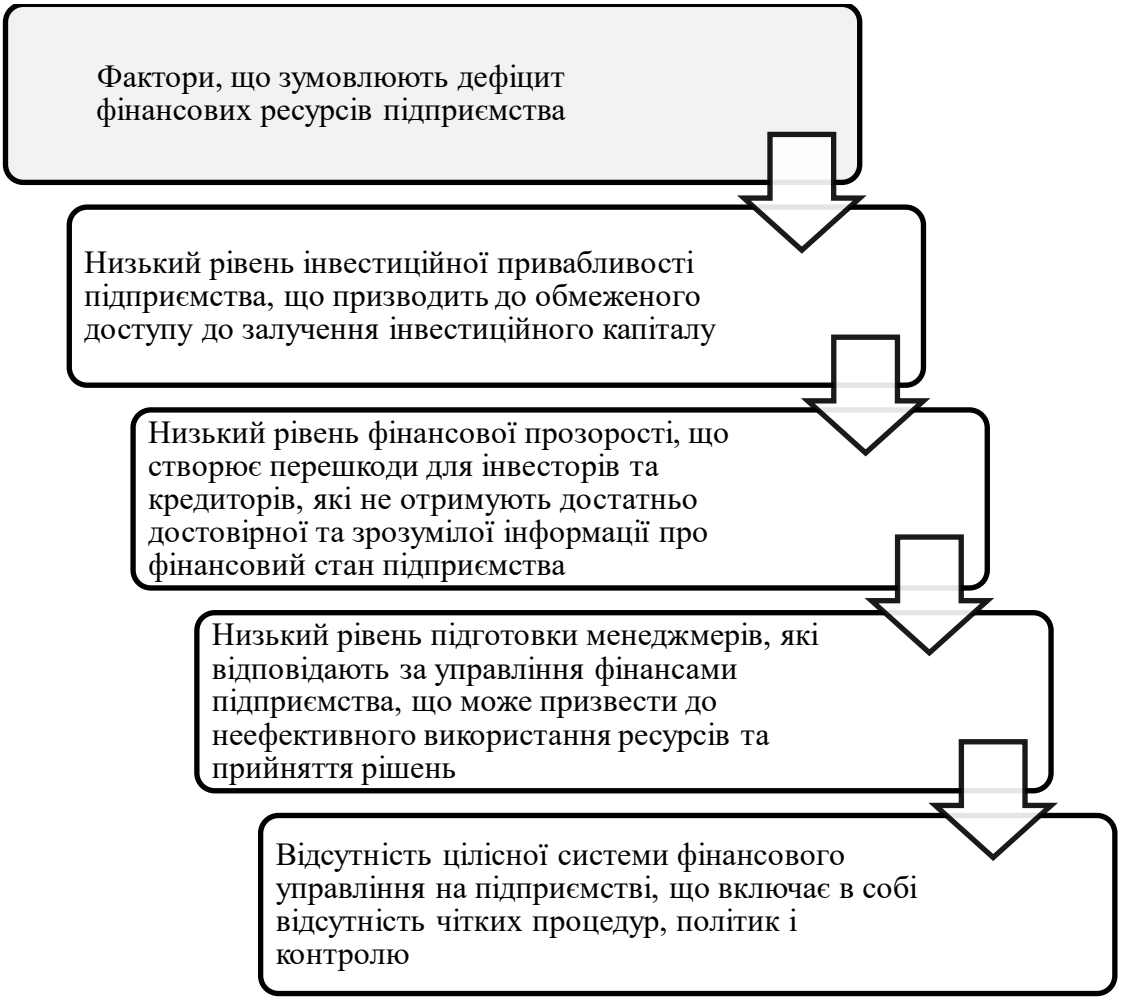

Рис. 3.1 – Фактори, що зумовлюють дефіцит фінансових ресурсів підприємства.

На рис. 3.1. зазначено фактори, що зумовлюють дефіцит фінансових ресурсів підприємства. Всі зазначені фактори мають однаковий вплив, тож тож усунення дефіциту фінансових ресурсів можливе лише за умови комплексного підходу до їх аналізу та нейтралізації. Необхідно враховувати взаємозв’язок зовнішніх і внутрішніх чинників, адже навіть незначні зміни в

одному з них можуть суттєво вплинути на фінансову стабільність підприємства.

Фінансові ресурси підприємства та їх структура становлять основу забезпечення безперервності його господарської діяльності. Вони формуються за рахунок власних і залучених джерел. До власних відносяться прибуток, амортизаційні відрахування, резервні фонди – саме вони створюють фінансову стабільність і незалежність підприємства. Однак у більшості випадків їх обсягу недостатньо для покриття усіх потреб у фінансуванні. Тому важливим джерелом стають залучені кошти: кредити, позики, випуск акцій чи облігацій. Вони розширюють фінансові можливості підприємства, але водночас формують додаткові боргові зобов'язання. Раціональна структура капіталу допомагає зменшити рівень фінансових ризиків і забезпечити стабільність руху грошових потоків.

Ефективне фінансове планування є основою формування необхідних ресурсів і визначення оптимального обсягу капіталу для виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності. За умов обмеженого доступу до джерел фінансування підприємства мають підтримувати рівновагу між короткостроковими й довгостроковими зобов'язаннями. Залучення довгострокових коштів для покриття поточних витрат може тимчасово покращити ліквідність, проте негативно позначається на фінансовій стійкості в майбутньому. Рівень ефективності управління фінансами залежить від компетентності управлінського персоналу та використання сучасних методів фінансового аналізу.

Важливу роль у процесі формування фінансових ресурсів відіграє податкова політика держави. В Україні вона часто характеризується нестабільністю та складністю адміністрування, що ускладнює прогнозування фінансових потоків і гальмує інвестиційну діяльність. Вирішити цю проблему можна через удосконалення податкового законодавства, зокрема шляхом упровадження стабільних, прозорих і зрозумілих правил оподаткування. Розвиток національного ринку цінних паперів також має вагоме значення,

оскільки створює додаткові можливості для залучення капіталу, спрямованого на фінансування інноваційних проєктів.

Серед альтернативних способів залучення фінансових ресурсів помітне місце посідає лізинг, який дає змогу оновлювати матеріально-технічну базу без значних одноразових витрат. Попри те, що цей інструмент поки що не є поширеним в українській практиці, його потенціал у підвищенні ефективності використання основних засобів є досить великим. Використання нерозподіленого прибутку як внутрішнього джерела фінансування також може посилити фінансову стабільність підприємства й зменшити залежність від зовнішніх позик. Ефективність такого підходу визначається рівнем прибутковості та здатністю менеджменту раціонально розподіляти ресурси.

Однією з головних проблем у процесі формування фінансових ресурсів залишається низький рівень інвестиційної привабливості підприємств. Це зумовлено моральним і фізичним зношенням основних фондів, застарілими технологіями та низьким рівнем конкурентоспроможності продукції. Для подолання цих труднощів підприємствам необхідно підвищувати кваліфікацію працівників, модернізувати системи фінансового управління, запроваджувати сучасні інформаційні технології й розвивати інноваційний потенціал. Такі дії сприятимуть підвищенню продуктивності та створенню доданої вартості.

Під час визначення оптимальних джерел фінансування підприємству слід враховувати вартість залучених коштів, строки їх використання та рівень ризику. Оптимізація структури капіталу передбачає аналіз вартості фінансування та забезпечення ефективного розподілу ресурсів. Доцільним є впровадження комплексних моделей фінансового планування, які поєднують економічні та стратегічні цілі підприємства.

Отже, зміцнення фінансової стабільності підприємств України можливе лише за умови системного підходу, який охоплює ефективне управління власними й залученими ресурсами, удосконалення податкової політики, розвиток фінансових інструментів і підвищення рівня професійної підготовки

керівників. Реалізація цих напрямів сприятиме покращенню фінансової стійкості, зростанню конкурентоспроможності та досягненню довгострокового економічного розвитку.

3.2 Застосування економіко-математичного моделювання для обґрунтування рішень щодо управління фінансовими ресурсами

З метою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами доцільно впроваджувати системи моделювання їхнього стану з можливістю прогнозування майбутніх тенденцій.

Економіко-математичне моделювання роботи підприємств повинне бути засноване на економічному аналізі діяльності підприємства й, у свою чергу, збагачувати аналіз результатами й висновками, отриманими після рішення відповідних задач. У суспільстві з ринковою економікою застосування економіко-математичних моделей дає певний ефект на мікроекономічному рівні [45].

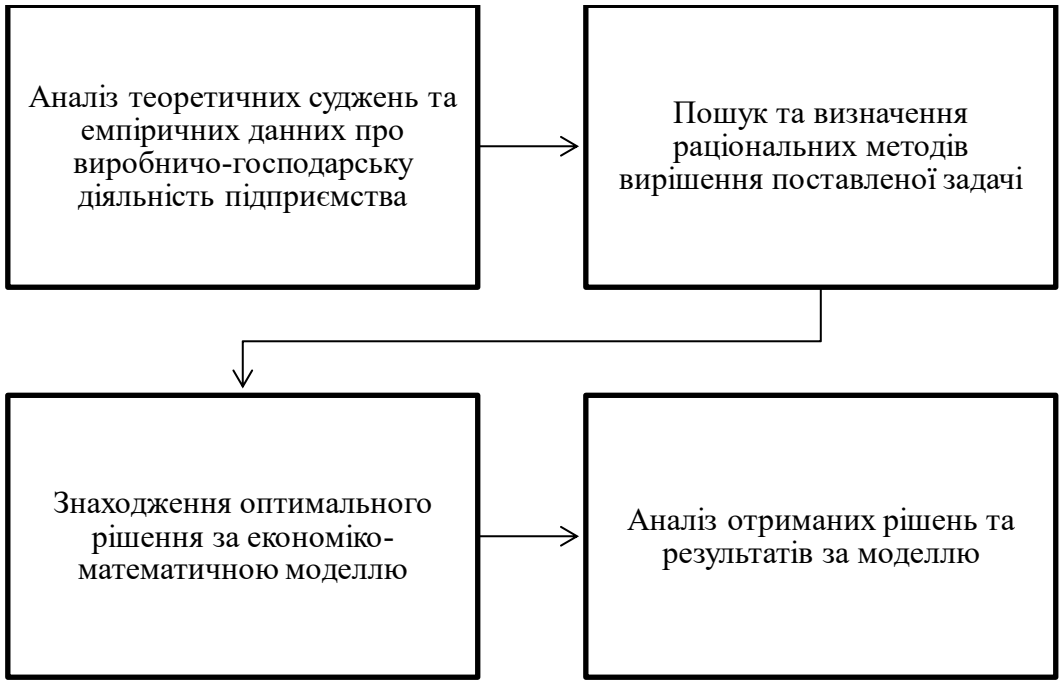
Останніми роками питання підвищення ефективності економіко-математичного моделювання у сфері оптимізації бізнес-процесів набули особливої актуальності. Дослідження у цій галузі зосереджуються переважно на вдосконаленні методичних підходів, що сприяють глибшому розумінню сутності моделей та підвищенню результативності їх практичного застосування для управління підприємницькою діяльністю.

Вагомий внесок у розвиток цієї тематики зробила Чалюк Ю. О., яка дослідила можливості використання економіко-математичних моделей у процесах управління ресурсами та постачанням. У своїх роботах дослідниця запропонувала моделі, що враховують змінність попиту та забезпечують підвищення ефективності логістичних систем у глобалізованому середовищі [40, 41].

Серед інших науковців, які досліджують застосування моделювання у фінансовому менеджменті підприємств, варто відзначити Дзямулича М. І.. У своїх працях він розкриває особливості впровадження математичних моделей у процес розроблення фінансових стратегій, визначаючи ризики та ключові чинники, що впливають на ефективність прийняття управлінських рішень [14, 15].

Крім того, значний науковий інтерес становлять дослідження Шматковської Т. О., присвячені впливу технологічних інновацій на підвищення результативності економіко-математичного моделювання. Авторка аналізує роль сучасних цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту та машинного навчання, у вдосконаленні точності, адаптивності та швидкості функціонування оптимізаційних моделей [43, 44].

Процес моделювання може відбуватись у чотири етапи (рис. 3.2).

Джерело: створено на основі [23]

Рис. 3.2 – Етапи математичного моделювання

Суттєвими перевагами застосування економіко-математичних моделей є їх універсальність, відносна простота реалізації, відсутність потреби у використанні потужної матеріально-технічної бази. Важливим недоліком

даного підходу є обмеженість отриманих результатів та відносно високий ризик неадекватності моделі внаслідок застосування різноманітних параметрів [34].

Сьогоднішні умови господарювання вимагають від підприємств гнучкості та здатності приймати управлінські рішення в умовах постійних змін і невизначеності зовнішнього середовища. Бізнес-сектор змушений швидко адаптуватися до нових викликів, зокрема переходу на дистанційні форми роботи, цифровізації процесів та необхідності оптимізації витрат.

Події останніх років, зокрема пандемія COVID-19, воєнні дії, енергетичні та логістичні кризи, істотно вплинули на економічну стабільність і зробили процес прийняття рішень складнішим. Такі обставини вимагають від компаній розробки ефективних механізмів управління у ситуаціях ризику, коли інформація є неповною або нестабільною. У результаті підприємства повинні швидко адаптувати свої виробничі та управлінські процеси, забезпечуючи гнучкість і максимальну ефективність дій у мінливих умовах.

З метою прогнозування фінансових результатів здійснимо моделювання динаміки показників діяльності підприємства (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Показники діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	545 674.00	588 720.00	627 266.00
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	18 343.00	1 526.00	13 922.00
Рентабельність (%)	3,36	0,26	2,22

Джерело: розраховано за даними звітності (Додатки А)

Рентабельність – це інтегральний показник, що відображає ефективність роботи підприємства, що націлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі і який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства [19].

За проведеними розрахунками бачимо коливання показника «рентабельність». У 2022 році підприємство показало відносно непоганий рівень рентабельності – 3,36 %, що свідчить про достатню ефективність

діяльності, але вже у 2023 році показник рентабельності знизився, що вказує на зниження прибутковості ТОВ «ВІВЕРА ГРУП». У 2024 році показник збільшився, що вказує на позитивну тенденцію. Підприємство є прибутковим, але має нестійку рентабельність.

Розглянемо динаміку доходу ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за допомогою діаграми яка подана на рис. 3.3.

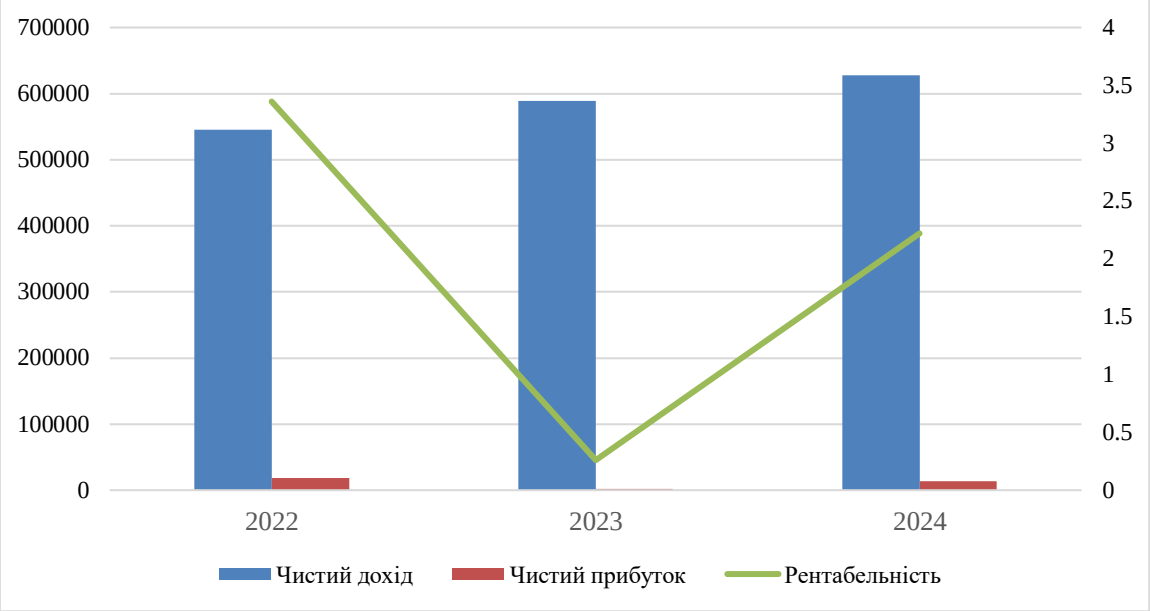

Рис. 3.3 – Динаміка показників діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» за 2022-2024 рр.

Рис. 3.3 демонструє динаміку чистого доходу та чистого прибутку, разом з тим бачимо як впливають вищезазначені показники на рентабельність підприємства. Чим більший чистий дохід та чистий прибуток – тим вищий показник рентабельності. Таким чином, зростання фінансових результатів безпосередньо відображається на ефективності діяльності підприємства, підвищуючи його здатність генерувати прибуток із кожної гривні вкладених ресурсів.

Проведемо наступні розрахунки.

Лінійна функція має загальний вигляд: $y = ax + b$

Здійснимо необхідні розрахунки:

1) Чистий дохід (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Обчислення чистого доходу ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

	2022	2023	2024	∑
1	2	3	4	5
x	1	2	3	6
Y(x)	545674.00	588720.00	627266.00	1761660.00
1	2	3	4	5
x^2	1	4	9	14
y^2	297760114276.00	346591238400.00	393462634756.00	3103445955600.00
xy	545674.00	1177440.00	1881798.00	10569960.00

Звідси:

$a_1 = cov(x,y)/\sigma_x^2 = 40\ 796x$; $a_0 = y_{ср} – a_1x_{ср} = 505\ 628$

Отже лінійна модель записується у вигляді: $y = 505\ 628 + 40\ 796x$

Y(4) = 668812 тис. грн

2) чистий прибуток (табл. 3.3)

Таблиця 3.3 – Обчислення чистого прибутку ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

	2022	2023	2024	∑
x	1	2	3	6
Y(x)	18343.00	1526.00	13922.00	33791.00
x^2	1	4	9	14
y^2	336465649.00	2328676.00	193822084.00	1141831681.00
xy	18343.00	3052.00	41766.00	202746.00

Звідси

$a_1 = cov(x,y)/\sigma_x^2 = -2210.5$; $a_0 = y_{ср} – a_1x_{ср} = 15\ 684.667$

Отже лінійна модель записується у вигляді: $y = 15684.667 – 2210.5x$

Y(4) = 6842.667 тис.грн.

3) рентабельність (табл. 3.4)

Таблиця 3.4 – Розрахунки показників рентабельності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

	2022	2023	2024	∑
x	1	2	3	6
Y(x)	3,36	0,26	2,22	5,84
x^2	1	4	9	14
y^2	11,29	0,07	4,93	34,11
xy	3,36	0,52	6,66	35,04

Звідси:

$a_1 = cov(x,y)/\sigma_x^2 = -21.393$; $a_0 = y_{ср} – a_1x_{ср} = 11.67$

Отже лінійна модель записується у вигляді: y=-21.393 + 11.67x

Y(4) = 25.287

Побудуємо графік функцій за отриманими даними (рис. 3.4).

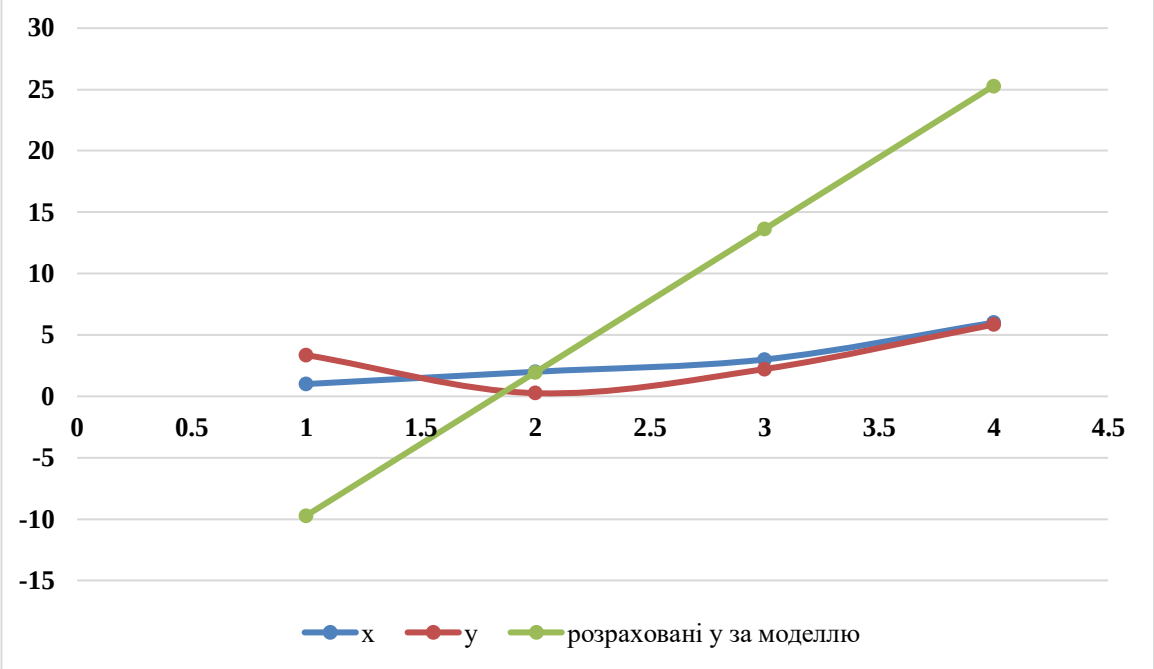

Рис. 3.4 – Прогнозована динаміка рентабельності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП»

На рис. 3.4 бачимо прогнозовану рентабельність підприємства ТОВ «ВІВЕРА ГРУП», в тому випадку, якщо підприємство буде працювати в такому ж темпі. За розрахунками рентабельність підвищиться, що є позитивним показником для аналізованого суб’єкта господарювання.

Отже, проведене економіко-математичне моделювання дало змогу оцінити тенденції зміни основних фінансових показників діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» та сформувати прогноз на майбутній період. Отримані результати свідчать про наявність позитивної динаміки чистого доходу та поступове відновлення рентабельності після зниження у 2023 році. Це вказує

на підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та адаптаційну здатність підприємства до зовнішніх викликів.

Використання економіко-математичного моделювання дало можливість не лише визначити поточний стан фінансової стабільності, а й оцінити перспективи розвитку підприємства за умови збереження поточних тенденцій. Позитивні прогнозні значення рентабельності свідчать про потенціал зростання прибутковості та підвищення фінансової стійкості.

Разом з тим, результати моделювання підтверджують необхідність подальшого вдосконалення системи управління фінансовими потоками, оптимізації структури капіталу та впровадження сучасних інструментів фінансового аналізу. Це дозволить ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» ефективно реагувати на зміни зовнішнього середовища, зберігати конкурентні позиції на ринку та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

3.3. Формування стратегії підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Вівера Груп»

Розроблена модель забезпечує менеджера впорядкованою інформаційною базою, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. На цьому етапі команда аналізує різноманітні зовнішні джерела даних та досліджує чинники, які впливають на поточну ситуацію. Проте існуючі підходи до аналізу таких факторів мають недоліки, зокрема схильність до суб’єктивної оцінки та обмежену здатність точно враховувати якісні характеристики як зовнішнього, так і внутрішнього середовища [24].

Після виконання аналізу на другому етапі компанія проводить фінальну оцінку власних внутрішніх цілей і визначає їхню реалістичність та доцільність. Результати цієї оцінки становлять основу для формування всеосяжної стратегії, що включає конкретний план дій для реалізації поставлених завдань у межах політики стабілізації. При цьому стратегічний

план також враховує вплив зовнішніх чинників на діяльність підприємства. Орієнтуючись на конкурентні інструменти, ефективне управління ресурсами, мінімізацію ризиків і забезпечення фінансової стійкості, компанія прагне закласти надійну основу для свого подальшого успіху [24, с.64].

Для оцінювання зовнішніх можливостей і загроз проведено PEST-аналіз (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – PEST-аналіз у вигляді матриці

Фактори	Можливості	Загрози
Політичні	Політична стабільність, антикризові заходи для посилення конкуренції у фінансовому секторі, дієве антимонопольне законодавство.	Податкова політика, законодавчі зміни, надмірна бюрократія, високий рівень корупції.
Економічні	Зниження облікової ставки Національного банку, тривала економічна рівновага.	Висока інфляція, рівень безробіття, коливання цін на ресурси, нестабільність валютних курсів.
Соціальні	Зростання споживчої активності, покращення матеріального добробуту населення, позитивні демографічні тенденції.	Низька економічна освіта, негативний вплив медіа, нестабільні уподобання споживачів.
Технологічні	Впровадження нових технологічних рішень, використання інноваційних можливостей.	Значні витрати на технологічні інновації, ризики, пов’язані з кібербезпекою.

Джерело: складено автором на основі [24 с. 15; 25 с. 78].

Для оцінювання впливу зовнішніх факторів застосовуватиметься метод експертних оцінок, що дає змогу комплексно врахувати всі фактори, наведені в таблиці 3.6. Результати експертних оцінок дадуть змогу визначити ступінь значущості кожного фактора та їхній сукупний вплив на діяльність підприємства.

Таблиця 3.6 – Оцінювання впливу зовнішніх чинників на діяльність підприємства за умов нестабільності

Фактор	Вагомість	Експертна оцінка	Зважена оцінка
1	2	3	4
ЗАГРОЗИ			
Політика оподаткування	0,02	4	0,08
Зміни законодавчої бази	0,15	3	0,45
Рівень бюрократії та корупції	0,11	3	0,33

Продовження таблиці 3.6

1	2	3	4
Висока інфляція	0,04	4	0,16
Рівень безробіття	0,05	2	0,10
Коливання цін на ресурси	0,22	4	0,88
Нестабільність валютних курсів	0,12	5	0,60
Низький рівень економічної освіти	0,03	3	0,09
Негативна дія ЗМІ	0,04	4	0,16
Вплив релігійних чинників	0,09	4	0,36
Динамічність змін споживчих потреб	0,03	4	0,12
Високі витрати на технологічні інновації	0,06	3	0,18
Недостатній рівень кіберзахисту	0,04	3	0,12
Негативний інформаційний вплив ЗМІ (повтор)	0,04	4	0,16
Вплив релігійних чинників	0,09	4	0,36

Після всебічного вивчення різноманітних чинників, що впливають на процес ухвалення управлінських рішень, будуть відібрані ті, які мають найсуттєвіший вплив. Обрані фактори ляжуть в основу побудови розширеної SWOT-матриці, представлена у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7. – Матриця SWOT

Фактор	Можливості	Загрози
Сильні сторони	Застосування фіскальних і грошово-кредитних заходів може сприяти розширенню грошової бази та збільшенню бюджетних надходжень. Раціональна політика управління державними запозиченнями сприятиме зміцненню позицій країни на міжнародних ринках.	Частина підприємств може перейти до неформальної економіки у спробах уникнути високого податкового навантаження.
Слабкі сторони	Наявність гарантій соціального захисту може зменшувати негативний вплив політичних та економічних потрясінь, хоча водночас призводить до зростання витрат.	Політична й економічна нестабільність разом із інфляційними процесами можуть посилювати економічні ризики.

Джерело: складено автором самостійно.

У місцях перетину різних груп факторів формуються специфічні стратегічні напрями, кожен із яких має власну сукупність характеристик, що необхідно враховувати під час розробки загальної стратегії підприємства. Перший напрям передбачає використання наявних сильних сторін для максимально ефективного застосування зовнішніх можливостей. Другий орієнтований на мобілізацію внутрішніх ресурсів задля нейтралізації можливих ризиків і загроз. Третій тип стратегій спрямований на подолання внутрішніх слабких місць шляхом реалізації зовнішніх можливостей. Четвертий передбачає не лише зміцнення потенціалу підприємства, а й запобігання негативним впливам із боку зовнішнього середовища.

Таким чином, одним із найрезультативніших підходів може стати використання адаптивної системи управління, яка забезпечить підвищення ефективності діяльності та прибутковості підприємства, водночас дозволяючи швидко реагувати на зміни ринкової ситуації.

Дослідження способів оптимізації джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» в умовах сучасного ринкового середовища дає змогу виокремити основні заходи для зміцнення фінансової стійкості підприємства. До таких заходів належать: нарощування частки власного капіталу шляхом реінвестування отриманого прибутку, підвищення ефективності використання амортизаційних відрахувань, а також залучення довгострокових інвестицій. Важливим також є активізація роботи з позиковими джерелами шляхом оптимізації витрат на обслуговування короткострокових позик та розширення застосування фінансових інструментів, зокрема лізингу. Використання сучасних фінансових механізмів і впровадження системи фінансового контролінгу сприятиме раціональному формуванню структури капіталу та поліпшенню його доступності.

Застосування економіко-математичного моделювання для оцінювання діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» виступає дієвим засобом виявлення проблемних зон і формування перспективних напрямів розвитку. Такий підхід дає змогу оптимізувати розподіл фінансових ресурсів між окремими видами

діяльності підприємства з урахуванням коливань ринкової кон'юнктури. Зокрема, побудова моделей прогнозування показників прибутковості та ліквідності сприяє оцінюванню впливу зміни обсягів залучених коштів на фінансову стійкість компанії. Економіко-математичні методи полегшують прийняття обґрунтованих управлінських рішень стосовно структури капіталу, витрат на фінансування та рівня ризиків, що в цілому підвищує ефективність управління підприємством.

Щоб підвищити ефективність використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП», доцільно реалізувати низку організаційних і управлінських заходів, спрямованих на покращення фінансового менеджменту. Зокрема, необхідно скоротити та оптимізувати витратні статті, вдосконалити процес управління оборотним капіталом і активізувати залучення додаткового фінансування. Також важливо впроваджувати стратегічне планування грошових потоків та формувати резервні фонди для забезпечення захисту від ризикових ситуацій. Окрім цього, доцільно інвестувати в розвиток сучасних інформаційних систем управління фінансами, що дозволить автоматизувати облік, аналіз та знизити операційні ризики. Впровадження цих заходів сприятиме підвищенню рентабельності, зміцненню фінансової стійкості та створенню умов для сталого довгострокового розвитку підприємства.

З огляду на проведений аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП», виявлені коливання показників рентабельності та наявність резервів підвищення ефективності використання капіталу, постає необхідність у вдосконаленні системи управління фінансовими потоками підприємства. З цією метою розробимо алгоритм поліпшення використання фінансових ресурсів для ТОВ «ВІВЕРА ГРУП», який спрямований на оптимізацію структури капіталу, раціоналізацію витрат, посилення фінансової стійкості та забезпечення стабільного розвитку підприємства в умовах сучасних економічних викликів.

Додатково варто передбачити впровадження системи регулярного моніторингу ключових фінансових показників, що дозволить оперативно

виявляти відхилення та своєчасно коригувати управлінські рішення. Важливим елементом має стати підвищення фінансової грамотності персоналу, відповідального за планування й аналіз, адже компетентність працівників безпосередньо впливає на якість управління фінансовими ресурсами. Поєднання цих заходів забезпечить комплексний підхід до зміцнення фінансової стабільності та підвищення конкурентоспроможності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» на ринку.

Розглянемо структуру розробленого алгоритму для ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» щодо ефективного використання фінансових ресурсів підприємства (рис. 3.5).

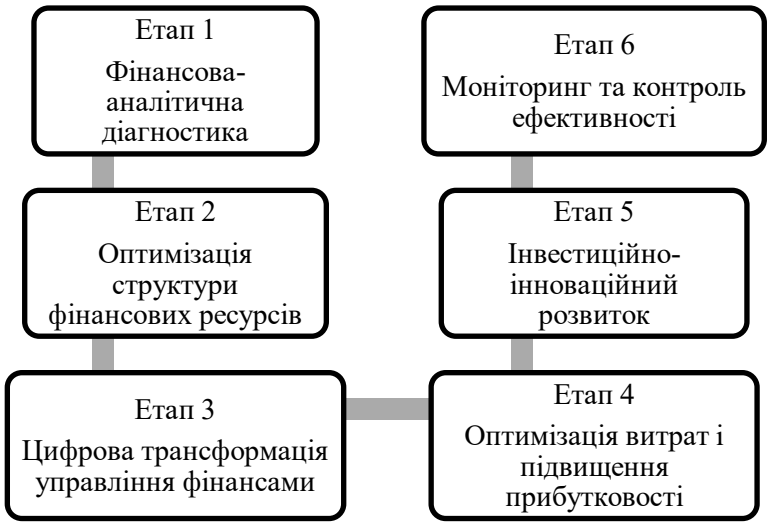

Рис. 3.5 – Алгоритм для ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» щодо ефективного використання фінансових ресурсів підприємства

Розглянемо більш детально кожний етап:

На першому етапі необхідно провести комплексну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства, адже від проведеної оцінки залежить інформативність наступних етапів. Оцінка на цьому етапі передбачає аналіз показників прибутковості, ліквідності, платоспроможності, рентабельності та оборотності активів. Важливо визначити основні «вузькі місця» у використанні фінансових ресурсів, зокрема надмірні витрати, низьку

оборотність дебіторської заборгованості або неефективне використання капіталу. Результатом першого етапу має стати чітке розуміння фінансових проблем і можливостей для їх усунення.

Після проведеного аналізу поточного стану (на першому етапі) необхідно сформулювати стратегічні орієнтири щодо підвищення ефективності управління фінансами. Стратегічні орієнтири визначаємо на другому етапі, це може включати зростання рентабельності активів, оптимізацію структури капіталу, підвищення оборотності грошових коштів або зниження витрат на залучення фінансування. Для ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» пріоритетними є підвищення прибутковості, стабілізація фінансових потоків і зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування.

На третьому етапі необхідно визначити оптимальне співвідношення між власними та залученими коштами. Доцільним є розроблення системи управління оборотним капіталом, яка забезпечить своєчасність розрахунків, ефективне використання запасів та контроль дебіторської і кредиторської заборгованостей. Рекомендується також застосовувати фінансове планування та бюджетування, що дозволить підвищити прогнозованість грошових потоків і забезпечити збалансованість між доходами та витратами.

В умовах сьогодення, нестабільного ринку, доцільно запровадити сучасні цифрові інструменти моніторингу фінансових показників, які забезпечать автоматизацію системи обліку, аналітичних платформ для прогнозування доходів і витрат. Важливо є те, щоб вони були легкі в використанні та ефективні. Для ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» можна рекомендувати застосувати в своїй діяльності елементи економіко-математичного моделювання, що дозволять прогнозувати фінансові результати та розробляти сценарії розвитку підприємства з урахуванням ризиків і невизначеності зовнішнього середовища, таким чином це дозволить уникнути збитків, зменшення рентабельності.

На п’ятому етапі важливим є впровадження системи контролінгу, спрямованої на виявлення нераціональних витрат і підвищення економічної

віддачі від використання ресурсів. Це можливо завдяки ефективному економіко-математичному моделюванню.

На сьогодні доцільно оптимізувати виробничі витрати, знизити енергозатрати, а також збільшити частку прибуткових напрямів діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП». Підприємству слід вдосконалити систему внутрішнього аудиту для постійного моніторингу фінансової дисципліни.

Шостий етап передбачає розгляд можливих сценаріїв та передбачає оцінку результатів реалізації заходів із підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Аналізуються зміни в ключових фінансових показниках (прибуток, рентабельність, оборотність активів тощо). За потреби стратегія коригується – вводяться нові фінансові інструменти, змінюються пріоритети або вдосконалюється система управління грошовими потоками.

Отже, проведене дослідження дало змогу комплексно оцінити сучасний стан управління фінансовими ресурсами ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» та розробити практичні рекомендації щодо підвищення їх ефективності. Розроблена модель управління створює інформаційну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що враховують вплив зовнішніх і внутрішніх факторів. Використання інструментів PEST- та SWOT-аналізу дозволило виявити ключові можливості розвитку та потенційні загрози, а також сформувати стратегічні напрями адаптації підприємства до динамічних умов ринку.

Застосування економіко-математичного моделювання під час дослідження забезпечило можливість прогнозування фінансової стійкості та визначення оптимальної структури капіталу. Розроблений алгоритм підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» є логічним завершенням проведеного аналізу, він охоплює послідовність дій від діагностики фінансового стану до впровадження системи контролінгу та коригування фінансової стратегії.

Запропонований підхід дозволяє підприємству забезпечити фінансову стабільність, підвищити рівень прибутковості, оптимізувати структуру витрат

та підсилити конкурентні позиції на ринку. Упровадження алгоритму в практичну діяльність сприятиме підвищенню ефективності управління фінансами, стійкому розвитку компанії та її адаптивності до змін економічного середовища.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Дана робота присвячена вивченню управління фінансовими ресурсами на прикладі діяльності ТОВ «ВІВЕРА ГРУП». У ході дослідження було визначено та успішно реалізовано такі завдання:

1. У процесі проведеного дослідження було розглянуто сутність фінансових ресурсів підприємства, їхню класифікацію та основні види, що дозволило глибше зрозуміти їхню роль у забезпеченні безперебійної діяльності суб'єктів господарювання. Фінансові ресурси представлені як сукупність грошових коштів та їхніх еквівалентів, які формуються, розподіляються й використовуються підприємством для реалізації операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Виділено ключові групи фінансових ресурсів – власні, залучені та позикові, кожна з яких має свої характерні переваги, обмеження та області ефективного застосування. Зокрема, власні кошти забезпечують фінансову незалежність і стійкість підприємства, тоді як залучені ресурси дають змогу розширювати масштаби діяльності та підвищувати інвестиційний потенціал. Таким чином, фінансові ресурси становлять фундаментальний фактор, що впливає на конкурентні позиції та життєздатність підприємства в умовах ринкової економіки.

2. У процесі дослідження було визначено ключові канали надходження фінансових ресурсів для підприємства, які включають власні, залучені та альтернативні засоби. До власних джерел належать прибуток, амортизаційні відрахування та статутний капітал, які формують фінансову основу діяльності та сприяють забезпеченню стабільного розвитку підприємства. Залучені ресурси, зокрема банківські кредити, інвестиції або емісія цінних паперів, розширюють фінансові можливості організації, однак водночас підвищують рівень боргових зобов'язань. Окрім цього, важливу роль відіграють додаткові джерела: гранти, цільові програми чи державна підтримка, що мають особливе значення для підприємств, які працюють у пріоритетних або соціально

значущих сферах. Проведений аналіз засвідчив, що раціональне поєднання різних джерел фінансування є запорукою стабільного економічного розвитку та підвищення фінансової стійкості підприємства.

3. У результаті дослідження було розглянуто основні напрями використання фінансових ресурсів підприємства, які включають забезпечення операційної діяльності, фінансування інвестиційних проєктів, модернізацію основних засобів та створення резервних фондів. Наголошено на необхідності досягнення балансу між поточними витратами та стратегічними інвестиціями, що дозволяє ефективніше використовувати наявні фінансові можливості. Визначено, що грамотне управління ресурсами сприяє підвищенню прибутковості, зміцненню конкурентних позицій і забезпеченню фінансової стабільності підприємства. Окремо підкреслено важливість фінансування оплати праці та соціальних програм, які позитивно впливають на репутацію компанії та мотивацію персоналу. У цілому, ефективне та збалансоване використання фінансових ресурсів є ключовим чинником сталого розвитку підприємства.

4. Проведений аналіз джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» дав можливість виявити основні тенденції у структурі та динаміці їх використання. З’ясовано, що підприємство переважно спирається на залучені кошти. Вони представлені короткостроковими кредитами та помірною кредиторською заборгованістю, що свідчить про зважену фінансову політику компанії. Разом із тим спостерігається поступове зростання власного капіталу, що підтверджує стабільність і фінансову надійність підприємства. Отримані результати свідчать, що ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» дотримується раціональної та збалансованої стратегії управління фінансами.

5. Аналіз структури та динаміки фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» показав позитивну тенденцію до збільшення власного капіталу. Підприємство приділяє значну увагу інвестиціям у модернізацію матеріально-технічної бази та формуванню достатніх фінансових резервів, що посилює

його конкурентоспроможність. Використання зовнішніх джерел фінансування здійснюється з обережністю, що дозволяє уникати надмірного фінансового ризику, хоча й певною мірою стримує масштабні інвестиційні проекти. Результати дослідження підтверджують здатність компанії швидко реагувати на зміни ринкового середовища та ефективно управляти наявними ресурсами, демонструючи високу дисципліну й гнучкість навіть за умов економічної нестабільності.

6. Проведена оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» показала, що обрана фінансова стратегія є раціональною та результативною. Значна частина коштів спрямовується на розвиток торговельної діяльності, формування резервів і збільшення фонду оплати праці. Такий підхід свідчить про грамотний баланс між короткостроковими витратами та довгостроковими цілями. Результати оцінки підтверджують ефективність управління фінансовими потоками, що забезпечує зростання рентабельності, стабільність і підвищення конкурентоспроможності компанії.

7. Сформовано основні напрями вдосконалення структури джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» з урахуванням сучасних економічних викликів. Зокрема, рекомендовано підвищити частку власного капіталу через реінвестування прибутку та впровадження системи контролю витрат. Пропонується використовувати довгострокові фінансові інструменти, наприклад, лізинг, для оновлення основних засобів без істотного зниження ліквідності. Доцільним є також запровадження елементів фінансового контролінгу та підвищення ефективності використання амортизаційних коштів. Оптимізація структури капіталу та зниження вартості залучених ресурсів дозволить підвищити фінансову стабільність і результативність діяльності підприємства.

8. Для більш глибокого аналізу фінансового стану ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» було застосовано методи економіко-математичного моделювання. Це дало змогу оцінити рівень фінансової стійкості підприємства та визначити

оптимальне співвідношення між інвестиційними та операційними витратами. Використання моделі дозволило оцінити ефективність різних джерел фінансування та їх вплив на загальний результат діяльності компанії. Застосування такого підходу сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, що забезпечують стабільність, розвиток та адаптивність підприємства до змін ринкової кон'юнктури.

9. Розроблено комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП». Основними напрямами визначено: оптимізацію витрат, удосконалення управління оборотними активами, впровадження сучасних цифрових технологій у фінансовий менеджмент. Особливу увагу приділено стратегічному плануванню грошових потоків і створенню резервних фондів для мінімізації ризиків. Також рекомендовано підвищити кваліфікацію фінансових спеціалістів та впровадити автоматизовані системи аналізу показників. Виконання запропонованих заходів забезпечить підвищення ефективності використання капіталу, покращення фінансової стабільності та посилення ринкових позицій підприємства

10. На основі проведеного аналізу було розроблено алгоритм підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «ВІВЕРА ГРУП», який включає послідовність етапів: оцінку поточного фінансового стану, визначення проблемних зон, формування стратегічних цілей, розробку заходів оптимізації, реалізацію плану дій та моніторинг результатів. Запропонований алгоритм сприяє систематизації процесу управління фінансами, забезпечує прозорість ухвалення рішень і дозволяє оперативно коригувати фінансову політику підприємства. Його практичне застосування підвищить результативність використання ресурсів, знизить ризики та зміцнить фінансову стабільність компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамська О. Антикризове управління в контексті реагування на регіональні виклики: теоретико-методологічний аспект. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 2 (55). Ч. 1. С. 30-38., с. 10

2. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.

3. Бондарчук Т.Г., Заїчко І.В, Заїчко І.Д. Роль фінансових ресурсів в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств, Академічні візи, 2024. № 27. С. 1-12

4. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. Економіка та суспільство. 2018. № 14. С. 778–783

5. Бровко Л. І., Бровко Є. І., Крижановський О. О. Формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільності. Економіка та держава. 2019. № 9. С. 57–63

6. Бугас В. В., Коваль А. А. Управління фінансовими ресурсами підприємства. Modern Economics. 2020. № 19. С. 32–34

7. Вишневська О.М., Костирко А.Г. Фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств: теоретичні і практичні аспекти : монографія. Миколаїв : ФОП Швець В.М., 2017. 268 с.

8. Воронов Д. С., Воронов М. С. Показники забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Актуальні питання розвитку науки та освіти: Матеріали X Міжнар. наук.- практ. конф. 9-10 грудня 2023 р. Львів: Львівський науковий форум, 2023. С. 58-60.

9. Гайбура Ю. А. Концептуальні засади формування фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов. Агросвіт. 2020. № 6. С. 14-21. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/6_2020/4.pdf (дата звернення 30.09.2025)

10. Гарбузюк К.Г., Ткаченко С.О. Фінансовий аналіз у системі оцінки фінансового стану суб’єкта. Сучасні проблеми правового, економічного та

соціального розвитку держави: тези доп. X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 27-й річниці створення Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 19 листоп. 2021 р. Харків : ХНУВС, 2021. С.196-198.

11. Глушко А.Д., Філіп М.Ф. Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 23. С. 470-474.

12. Гриценко Л.Л., Деркач Л.С., Дослідження формування та використання фінансових ресурсів корпоративного підприємства Вісник СумДУ. Серія «Економіка», 2021 № 2, С. 79-87

13. Гудзь О. Є., Стецюк П. А. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2021. Т. 1. № 32. С. 330–340. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2892 (дата звернення: 05.10.2025)

14. Дзямулич М. І., Шматковська Т. О. Вплив сучасних інформаційних систем і технологій на формування цифрової економіки. Економічний форум. 2022. № 2. С. 3–8.2.

15. Дзямулич М. І., Шматковська Т. О., Борисюк О. В. Великі дані та їх роль у формуванні цифрової еконо-міки. Галицький економічний вісник. 2021. Том 70. № 3. С. 16–21

16. Єрешко Ю. О., Товмасян В. Р. Теорія фінансової політики підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15-16. С. 63–68.

17. Журавльова Т. О. Оцінка прибутковості вітчизняних підприємств Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 24-28

18. Журавльова Т.О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. 2020. № 3. С. 42–45. URL: http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i= (дата звернення 18.09.2025)

19. Кобилецький В. Р., Рентабельність. Сутність та показники, Онлайн-журнал «Financial Analysis online» URL: https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku-2/229-rentabelnist (дата звернення 09.10.2025)

20. Мавлєва Д.В., Лиса О.В. Удосконалення управління фінансовими

ресурсами з метою підвищення результативності діяльності підприємства. Економіка та суспільство, 2023 № 56. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2997/2917 (дата звернення 03.09.2025)

21. Малий І., Радіонова І., Ємельяненко Л. та ін Антикризове управління національною економікою : монографія… за заг. ред. І. Малого. Київ: КНЕУ, 2017. 368 с.

22. Масюк Ю.В., Шкода А.В. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Економіка та суспільство. 2021. № 34 С. 38-51

23. Михайлик О.М. Застосування економіко-математичного моделювання для діагностики фінансового стану підприємства. Економіка та суспільство. 2023. № 47. С. 15-20

24. Мішура В. Б., Спіцин В. Є. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства. Науковий вісник ДДМА. 2017. № 3(24). С. 121-125.

25. Нагайчук В.В. Фінансове оздоровлення підприємств у контексті зміцнення їхнього фінансового стану. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Економічні науки». 2015. Вип. 14 (3). С. 138–141.

26. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361 (дата звернення 01.10.2025)

27. Нечипоренко А. В., Особливості управління фінансовими ризиками підприємства в умовах трансформаційних змін. ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ, КРЕДИТ. 2023. № 56. С. 200-206.

28. Офіційний сайт ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» URL: https://listex.info/uk (дата звернення 12.10.2025)

29. Поліщук Д.С. Напрями оптимізації джерел формування фінансових

ресурсів підприємства у сучасних умовах. Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць XII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (16 червня 2023 р.). Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. С. 239–244.

30. Поліщук Д.С. Напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2023/konf2707/zb_fin.pdf#page=239 (дата звернення 12.10.2025)

31. Роєнко К.В., Свистун Л.А. Особливості та проблеми формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільної економіки. Молодий вчений. 2017. № 11 (51). С. 1285-1289.

32. Рудика В.А., Маковецька Н.А. Теоретичні аспекти стратегії розвитку фінансів підприємств. Економіка та суспільство. 2017. №10. С. 343–346. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/60.pdf (дата звернення 02.10.2025)

33. Рузакова О.В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 1. С.7-13.

34. Степаненко С.В., Лазаренко І.С. Застосування економіко-математичного моделювання для аналізу у галузі сільського господарства. Економіка та суспільство. 2021. № 33 URL: file:///C:/Users/USER/Downloads/901-Текст%20статті-864-1-10-20211228.pdf (дата звернення 03.10.2025)

35. Телишевська Л.І., Голованова А.В., Яско Р.С. Засади формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Економіка. Фінанси. Право. №5/1. 2017. С.24-27

36. Управління фінансовими ресурсами організації URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Ресурсний%20менеджмент%20готовий/page15.html (дата звернення 12.10.2025)

37. Фінансова звітність ТОВ «ВІВЕРА ГРУП» URL:

https://opendatabot.ua/c/36762525 (дата звернення 12.10.2025)

38. Фоміних В.І., Безпалова Д.І., Довгопола А.Д. Аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2017. № 27 (2) С. 61–64.

39. Хринюк О.С., Бова В.А., Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. Ефективна економіка URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/46.pdf (дата звернення 12.10.2025)

40. Чалюк Ю. О. Соціальні послуги в умовах соціалізації глобальної економіки: теорія та практика : монографія. Київ : КНЕУ, 2022. 320 с.

41. Чалюк Ю. О. Срібна економіка: демографічні зміни та економічні можливості. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2023. №1(107). С. 50–59.

42. Швець Ю.О. Мозолевська А.І. Сучасний стан формування фінансової стратегії промислового підприємства та шляхи її реалізації. Інфраструктура ринку. 2019. № 34. С. 235–242. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/34_2019_ukr/36.pdf (дата звернення 03.10.2025)

43. Шматковська Т. О., Дзямулич М. І. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології в професійній діяльності у системі нових тенденцій цифровізації економіки. Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»: Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. 2021. № 18(71). С. 248–255.

44. Шматковська Т. О., Стащук О. В., Дзямулич М. І. Великі дані та бізнес-моделювання економічних систем. Ефективна економіка. 2021. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8906 (дата звернення: 02.10.2025)

45. Щербініна С.А., Климко О.Г., Марочко Т.Р. Застосування економіко-математичного моделювання для аналізу діяльності промислового підприємства. Ефективна економіка. 2019. № 6. URL:

http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/61.pdf (дата звернення 04.10.2025)

46. Юнін О. С., Круглова О. О., Савєльєва М. О. Фінансово-економічний словник: словник-довідник. Дніпро: Видавець Біла К. О. 2018. 164 с.

47. Hu J. Analysis of Enterprise Financial and Economic Impact Based on Background Deep Learning Model under Business Administration. *Scientific Programming.* 2021. № 1. P.1-13

48. Khalatur S., Pavlova H., Vasilieva L., Karamushka D.& Danileviča A. (2022). Innovation management as basis of digitalization trends and security of financial sector. Entrepreneurship and Sustainability Issues, 9(4), 56–76. DOI: http://doi.org/10.9770/jesi.2022.9.4(3)11. (дата звернення 12.10.2025)

49. Khalatur S., Tvaronavičienė M., Dovgal O., Levkovich O.& Vodolazska O. (2022). Impact of selected factors on digitalization of financial sector.Entrepreneurship and Sustainability Issues, 10(1), 358–377. DOI: https://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.1(19) (дата звернення 10.10.2025)

50. Official website of the IMF. World Economic Outlook, October 2020: A Long and Difficult Ascent.. URL: https://www.imf.org/en/Publications /WEO/Issues/2020/09/30/world-economicoutlook-october-2020 (дата звернення 12.10.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс ТОВ «Вівера Груп»

Актив			
Стаття	**2022 р. (тис. грн.)**	**2023 р. (тис. грн.)**	**2024 р. (тис. грн.)**
первісна вартість	94.00	84.00	84.00
накопичена амортизація	94.00	84.00	84.00
Основні засоби	5 025.00	5 910.00	8 420.00
первісна вартість	9 419.00	11 590.00	15 346.00
знос	4 394.00	5 680.00	6 926.00
Усього за розділом I	**5 025.00**	**5 910.00**	**8 420.00**
II. Оборотні активи Запаси	25 268.00	12 981.00	14 531.00
Виробничі запаси	182.00	370.00	407.00
Товари	25 086.00	12 611.00	14 124.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	62 032.00	184 584.00	126 724.00
з бюджетом		569.00	554.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1 376.00	2 188.00	1 418.00
Гроші та їх еквіваленти	1 735.00	391.00	2 757.00
Рахунки в банках	1 735.00	391.00	387.00
Витрати майбутніх періодів	214.00	279.00	150.00
Усього за розділом II	**90 625.00**	**201 346.00**	**146 521.00**
Баланс	**95 650.00**	**207 256.00**	**154 941.00**
Пасив			
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	50.00	50.00	50.00
Резервний капітал	13.00	13.00	13.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	23 039.00	7 501.00	14 387.00
Усього за розділом I	**23 102.00**	**7 564.00**	**14 450.00**
Ш. Поточні зобов’язання і забезпечення Короткострокові кредити банків		50 000.00	
товари, роботи, послуги	60 814.00	138 646.00	120 887.00
розрахунками з бюджетом	3 273.00	8.00	1 245.00
у тому числі з податку на прибуток	688.00	2.00	265.00
розрахунками зі страхування	208.00	356.00	881.00

Продовження додатку А

розрахунками з оплати праці	2 238.00	2 416.00	4 477.00
Поточні забезпечення	5 933.00	5 928.00	12 887.00
Інші поточні зобов'язання	82.00	2 338.00	37.00
Усього за розділом III	**72 548.00**	**199 692.00**	**140 491.00**
Баланс	**95 650.00**	**207 256.00**	**154 941.00**
Звіт про фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	545 674.00	588 720.00	627 266.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	397 798.00	474 518.00	528 704.00
Валовий: прибуток	147 876.00	114 202.00	98 562.00
Інші операційні доходи	660.00	91.00	528.00
Адміністративні витрати	14 362.00	23 441.00	20 799.00
Витрати на збут	106 786.00	83 724.00	60 384.00
Інші операційні витрати	4 776.00	2 925.00	726.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	22 612.00	4 203.00	17 181.00
Інші фінансові доходи	11.00	21.00	13.00
Інші доходи	37.00	8.00	25.00
Фінансові витрати	254.00	1 263.00	123.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	22 369.00	2 969.00	17 096.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-4 026.00	-1 443.00	**-3 174.00**
Чистий фінансовий результат: прибуток	**18 343.00**	**1 526.00**	**13 922.00**